ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3942 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18 / 2 ՄԱՐՏ 1899 19 ՇԵՎՎԱԼ 1316 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

درعلیه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à
la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Իբր տասնամեայ մեկուսացումէ մը ետքը Գատըգիւղի քարոզչութեան համեստ պաշտօնին մէջ՝ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան կը պատրաստուի Իզմիր վերադառնալ՝ առանձնելու վիճակին հոգեւոր հովուութիւնը որուն կոչուեցաւ Գաւառային Ժողովին քուէովը և ժողովուրդին փափագովը: Առաջին անգամ, եթէ չենք սխալիր, 1879 ին էր որ կ'ընտրուէր առաջնորդ այդ կարեւոր վիճակին, իր երիտասարդ և ուժեղ եկեղեցականի աշխոյժովը ու գործունէութեամբը ընդհանուր համակրանք գրաւելով. այդ թուականէն ի վեր անցած գացած քսան տարիները փոփոխութիւններ առաջ բերած են անշուշտ Իզմիրի թեմին գործերուն, ժողովներուն ու ժողովականներուն մէջ, ինչպէս ալեւորած են երբեմնի Մուրատեանց վարդապետը. բայց բան մը որ թարմ կը մնայ երկու կողմին համար ալ՝ այն փոխադարձ համակրանքը ու համարումն է որ արտայայտուեցաւ յունուար 27 ի քուէարկութեամբը և ընտրելին ընդունելութեամբը:

Իր վաղամանօթ մթնոլորտը ու մեծերու միջավայրն է ուրեմն զոր կ'երթայ ողջունել Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան, հոգեւորապէս ալ կապուած ըլլալով այդ թեմին որուն վրայ ձեռնադրուած էր եպիսկոպոս: Հիւանդանոց, վարժարան, ընթերցատուն, կրթական ու բարեգործական հաստատութիւններ կամ շէնքեր՝ մեծ մասը կը կրեն յիշատակը իր հոգեւոր հովուի ու գրասէր եկեղեցականի մասնակցութեան ու քաջալերանքին որոնցմով ի գլուխ ելած, կառուցուած կամ վերակազմուած են: Եւ իր սիրելական տաճարին մէջն է, Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիի կամարներուն տակ, ուր պիտի վերսկսի իր քարոզութիւնները, թէեւ քիչ մը յոգնած ու մելամաղձոտ շեշտով, բայց միշտ նոյն հոգեբուխ ներշնչումով որ առջի օրերուն տպաւորութիւնը կրնայ թողուլ ժողովուրդին վրայ:

Իզմիրցիները, գործնական մարդիկ՝ ինչպէս կ'ախորժին որ հռչակենք զիրենք՝ այս հոգեկան բանաստեղծութեան տպաւորութիւններուն շատ չեն կապուիր սակայն, և իրենց Առաջնորդին շուրջը համախմբուելով պիտի ձեռնարկեն ազգ. վարչական գործերու որոնք վարդագոյն չեն բոլորովին, գէթ պարբերաբար հասած արձագանգներուն, լուր ու դէմ պատմուածներուն նայելով: Առաջնորդական վիճակներ կան ուր վէճ և կուսակցական խնդիրներ անպակաս են՝ որովհետեւ քիչ դրամ կայ. ուրիշներ ալ կան, հակառակը, ուր նոյն բանը երեւան կու գայ՝ դրամը առատ ըլլալուն պատճառով. և Իզմիր այս վերջիններէն է: Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան՝ անձերու և գործերու իր հին փորձառութեամբը և իր բարձրաստիճան եկեղեցականի ազդեցութեամբը պիտի գիտնայ խօսք հասկցնել գժգոհներուն ու գժգոհութեան առիթ տուողներուն, որոնք մեծ թիւ մը չեն կազմեր բարեբաղդաբար: Վէճերը, հոն ալ, ինչպէս քիչ շատ ամէն կողմ ու Պոլսոյ թաղերուն մէջ ալ, կը դառնան Ազգատախնամի, Հիւանդանոցի և այս տեսակ հաստատութիւններու շուրջը, երբեմն հաշուական, երբեմն անձնական սեթեւեթներով: Միայն թէ, ուրիշ տեղեր ամէնէն աւելի խնդիր յարուցանող հաստատութիւնը, դպրոցը, Իզմիրի մէջ գերծ է անոնցմէ, և բարեկարգ ու արդիւնաւոր գնացքով կը շարունակէ իր ընթացքը, ինչ որ տաղտուկ մը կը պակսեցնէ Նորընտիր Առաջնորդին ներկայանալի աշխատութիւններէն, և գոհունակութեան առիթ մը կ'աւելցնէ անոր կրելիք առաջին տպաւորութեանը: Եւ արդարեւ, վերջին ժամանակներս Իզմիր այցելող մեր բոլոր բարեկամները գովեստով կը խօսին Մեսրոպեան վարժարանի վիճակին վրայ, որուն մատակարարութիւնը ու դասաւանդութիւնը ձեռնհասօրէն կը կատարուին թարմ ուժերով. հին սերունդի և նոր սերունդի վէճը այլ եւս դադար առած է այդ կրթական հաստատութեան սեմին առջեւ, ուրկէ ներս՝ երիտասարդ ուսուցիչներ կը դասախօսեն, կը հրահանգեն, կը մարզեն աշակերտները, մինչ դուրսը՝ գրական ու կրթական հին վաստակաւորներ, ծանօթ դէմքեր ամէնքն ալ, իրենց մեկուսացման ու առանձնութեան մէջ գանգատի առիթ մը չունին բնաւ: Գրականութիւնը իրենց սիրելի պարապմունքն է միշտ, բայց դաստիարակութեան գործը թողած են Նորերուն: Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան, որ ոչ միայն հոգեւոր հովիւ մը, այլ մտաւորական ընկեր մը, աշխատակից մը ու խորհրդակից մը եղած է այդ իրր կէս դարու գրչի վաստակաւորներուն, անոնց նկատմամբ իր տածած համակրանքին մէջ չպիտի մոռնայ անշուշտ համակրանքով գնահատել Նորերուն ալ եռանդը ու աշխատութիւնը, Նոր զարկ և մղում տալով անոնց: Այս գործնական ըմբռնումին շնորհիւ, Մեսրոպեան վարժարանը դժուարութեան չի բախիր և մոռցուած վէճեր ու խնդիրներ չեն արթնցուիր անոր շուրջը, — բան մը, որ եթէ երբեք պատահի, կրնայ մինչեւ մէկ աստիճան խանգարել այն ներդաշնակութիւնը զոր Իզմիրի ազգայինները կ'ուզեն պահել իրենց սիրելի առաջնորդին հետ, և փոխադարձաբար:

Տ. Ա.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԵԱՆ

ՇՕՒԹԻՆ, 14 Փետրվար.

Իր անունը ասկէ մէկ քանի ամիսներ առաջ լսած էի. տեղս եկած էր խուռն բազմութեան մը առջեւ գերմաներէն բանախօսութիւն մը ընելու համար: Այդ հաւաքման դժբաղդաբար ներկայ չկրնալ գտնուելով, զինքը անձամբ ճանչնալ չէի կրցած: Անցեալները իմանալով թէ կրկին քաղաքս կը գտնուի, այցելեցի իրեն, ու ահա մէկ քանի համառօտ ծանօթութիւններ կը փութամ հաղորդել Թերթիդ:

Յովհաննէս Աւետարանեան հայ-բողոքական քարոզիչ մըն է. միջահասակ, թուխ, սեւ պեխերով ու մօրուքով և լայն խոհուն ճակատով մը: Իր գործունէութեան ասպարէզ ընտրած է Զինական ու Հնդկաչինական երկիրներու ներքին գաւառները և հոն ութը տարիի չափ շարունակ կիսավայրենի ու կռապաշտ ազգերու մէջ աներկիւղ կերպով քարոզած է Աւետարանը: Այժմ Գերմանիա կը գտնուի իր նոյն ազգաց լեզուով թարգմանած Աւետարանը տպագրել տալու համար: Հոս յաջողած է նաեւ իր դիմումներով ու բանախօսութիւններով բաւական մեծկակ գումար մը ապահովցնել որբանոցի մը համար, զոր մտադիր է հիմնել իր ի քրիստոնէութիւն դարձուցած ազգականութեանց մէջ, ուր թշուառութիւնը և ողորմելիութիւնը անպատմելի է, կ'ըսէ:

Յովհաննէս Աւետարանեան ծննդեամբ Երզրումցի է. իր մայրենի կրօնքին մէջ իբր կրօնաւոր և ապա իբր Աւետարանական քարոզիչ, խորին հմտութիւն մը ըրերած է աստուածաբանական գիտութեանց: Բաց ի հայերէնէ և թուրքերէնէ, կը խօսի նաեւ շատ մաքուր կերպով գերմաներէն, փրանսերէն, արաբերէն և ուրիշ մէկ քանի ասիական լեզուներ:

Այստեղ նշանուած է գերման ազնուական հարուստ օրիորդի մը հետ, փոն Օսթէրրօթ. մէկ քանի ամիսէն ամուսնանալով, պիտի մեկնի իր կնոջ հետ կրկին դէպ ի կեդր. Ասիոյ խորերը՝ տարածելու համար վայրենի, տգէտ ցեղերու մէջ Աստուծոյ խօսքը: Զինքը իր նշանածին տունը հանդիպելով ծանօթացայ նաեւ այդ բարձր ընտանիքի անդամներուն հետ. համակրելի օրիորդը տեսակ մը դուրգուրանքով կը խօսէր հայ որբուհիի մը վրայ զոր իր պաշտպանութեան տակ առած ըլլալով, անոր ապրուստի և դաստիարակութեան ծախքը կը հոգայ տարիէ մը ի վեր: Նոյնպէս հաճոյքով մտիկ կ'ընէր երկու Հայերու իրենց մայրենի լեզուով խօսակցութիւնը և այդ «հին լեզուն քաղցրահնչիւն» կը գտնէր:

Նոյն առաւօտը ստացած Արեւելքներս հետս առած ըլլալով ցուցի զանոնք Աւետարանեանի, որ մասնաւոր հետաքրքրութեամբ մը քննեց: Իր ուշադրութիւնը գրաւեց ամէնէն աւելի Զարեհ էֆէնտի Եուսուֆեանի Կրօնափոխութիւններ խմբագրականը. «Դրամով կրօնական որսորդութիւն ընող միսիոնարներու վարմունքը տգեղ ու անքրիստոնէավայել» գտաւ: Արեւելքի վերաբացումէն տեղեկութիւն չ'ունէր և գոհ մնաց:

ՀՐԱՆԴ Յ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՍԸՎԱԶԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Քաղքիս ազգ. երկսեռ որբանոցը՝ որ ըստ օրէ նախանձելի հաստատութիւն մը կը դառնայ, և նոյն իսկ այն յոռետեսները՝ որոնք ի սկզբան կը կասկածէին անոր յառաջացման՝ հիմակ իրաւամբ կ'ըսեն թէ մերինը կը գերազանցէ նոյն իսկ զուիցերիական որբանոցը՝ որ բաւական դրամագլուխ մըն ալ ունի: Առաջնորդ Սրբազանը ջանք չի խնայեր: Ժողովուրդը կ'աջակցի բաժանորդագրութեամբ: Խնամակալ էֆէնտիները անյուսալի անձնուիրութեամբ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին որբերու զարգացման և յառաջդիմութեան համար:

Այս չորրորդ որբանոցի երեք ու կէս ամսուան ելեւմուտքին հաշուեկշիռը պատրաստուելով դրուեցաւ ի ցոյց հասարակութեան և օրինակ մըն ալ ղրկուեցաւ ազգ. Պատրիարքարան: Ըստ այս հաշուեցոյցին, գոյացած մուտքի ընդհանուր գումարն է 47970 դրուշ, իսկ ելքը 48,619 ղրուշ: Որբանոցը կը պահանջէ ազգ. Պատրիարքարանէ գրեթէ երկու ամսաթոշակ՝ յունուար և փետրուար՝ 40 օսմ. ոսկի: Որբերու թիւը այժմ հասած է 165ի որոնց 133ը մանչ են և որոնց եօթը կարգի վերածուած են՝ 3 կարգը նախակրթարան և 4ը ծաղկոց: Իսկ աղջիկները 32 հատ են և զատ շէնքի մը մէջ կը դաստիարակուին, 3 կարգի վերածուած իբր ծաղկոց և ունին երկու վարժուհի: Մանչերու դասերը բաժնուած են այսպէս. Տ. Ոնոփրիոս վարդապետ՝ կրօնք: Տ. Կրօնիտէս քահանայ՝ հայերէն և երաժշտութիւն, Տ. Թաթուլ քահանայ՝ աշխարհագրութիւն, Թուաբանութիւն, գիր և գծագրութիւն: Տ. Գրիգորիս քահանայ՝ օգնական հայերէնի: Իսկ Պ. Պ. Մկրտիչ Նահապետեան և Յարութիւն Ընդապապեան՝ Փրանսերէն և Գէորգ Զրիկեան Թուրքերէն լեզուները ձրիաբար յանձն առած են դասախօսել՝ այցելութեամբ: Որբերու հսկողութիւնը յանձնուած է Ոսկան Թաշճեան և Ոսկան Գափէճեան էֆէնտիներու: Որբանոցը ունի նաեւ 1 գործակատար-հաւաքիչ՝ որ ամէն շաբթու կը հաւաքէ բաժանորդագիները. 1 մառանապետ, 2 խոհարար, 1 դռնապան, 1 կին գիշերապահ աղջկանց և 4 այր գիշերապահ տղոց. Որբերու տարիքն է 5-13: Որբանոցի խնամակալութեան ատենապետը՝ որ փորձ դեղագործ մըն է և բժիշկէ մը աւելի վարպետ իր գործնական փորձառութեամբ ամէն օր կը հսկէ որբերու առողջութեան:

Ինչ որ գրեցինք ցարդ որբանոցի նկատմամբ՝ գոհացուցիչ կերպով՝ նոյնը կամ անոր կէսը չպիտի կրնանք գրել տեղւոյս ազգային վարժարաններուն համար: Հոգաբարձութեան վրայ բարդուած նոր անդամներէն՝ որոնք կը վայելեն ամէն վստահութիւն և յարգանք, շատ բան կը սպասենք: Դպրոցը շա՜տ շա՜տ ողորմելի վիճակ մը ունի այսօր, և չենք յուսար թէ Հոգաբարձութիւնը անգիտակ ըլլայ ասոր.

Տ. Ք. Ս.

Սըվազ, 10 Փետրվար

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

ՄՕՆՓԷԼԻԷ, 15 փետր. 99.

Անցաւ ափսո՜ս... և ո՞վ է որ այս սղանուս չպիտի զղջէ ինծի պէս, յիշելով այն խնդութեան ու խենդութեան ժամերը, որոնք եկան պահ մը իրենց ուրախութեան քօղով ծածկել ամէն տրխութիւն: Բարեկենդանը՝ իր գոյնզգոյն դիմակներով չէ թէ միայն դէմքեր կը դիմակէ, այլ ամբողջ մարդը իր սրտով ու հոգիովը իսկ. ամբողջ երկիրը կը ծածկուի բարեկենդանի խորհրդաւոր ժպտող դիմակին տակ. ի՛նչ փոյթ թէ կեղծ է, դիմակ է ան. մարդ այդ քանի մը օրերուն մէջ կամաւ կ'ուզէ խաբուիլ, խաբել սիրտն ու հոգին:

Ամէն մարդ կը զուարճանայ հոս. այր թէ կին, ծեր թէ երիտասարդ, հարուստ թէ աղքատ իրենց հաւաքականութեամբ տղու հոգի մը կը ցուցադրեն, Բարեկենդանի արդէն իսկ տղայական համարուած զբօսանքներուն մէջ ընդելուզուած: Այդ խոլ զբօսանքներէն մէկուն հանդիսատես եղանք, շաբաթ իրիկուն, երբ ահագին բազմութիւն մը, ամէն սեռէ ու տարիքէ դէպ ի կայարան կը փութար Բարեկենդանի հերոսը՝ Մեծն Կուզիէն դիմաւորելու: Կուզիէ իրիկուան ժամը 8½ին կատարեց իր հանդիսաւոր մուտքը: Անմիջապէս իրեն արժանավայել թափօր մը կազմուեցաւ: Առջեւէն կ'երթային հեծեալ դիմակաւորներ, գոյնզգոյն կանթեղներ ձեռքերնին: Ետքը կու գար հերոսին երաժշտական խումբը, որ այլանդակ կերպով հագուած ու դիմակաւորուած, փայտէ երաժշտական գործիքներ կը հնչեցնէր: Վերջապէս գոյնզգոյն լոյսերու մէջէն կ'երեւայ Մեծն Կուզիէ, հսկայ կազմուածքով ծերունին, ահագին պատուանդանի մը վրայ զարկած հնդկահաւը, զոր կը խածնէր ու միանգամայն բարեհոգի ժպիտով մը կ'ողջունէր զինքը ծափահարող անհամար բազմութիւնը: Վեց ձի կը քաշեն կառքը: Զուարթ քայլերգ մը շարժման մէջ կը դնէ թափօրը, որուն կը հետեւին կառքերով բարեկենդանի հանդէսներուն կազմակերպիչ ժողովին անդամները. ու ամէնէն ետքը ամբոխը: Ամէն տեղ «կեցցէ»ներ ու ծափեր կը դիմաւորեն զինքը. ամբողջ քաղքին շուրջը դառնալէ ու միշտ նոյն ժպտով ամէնքը ողջունելէ ետքը, թափօրը կանգ կ'առնէ Բէրուի պարտէզին առջեւ: Հերոսը հոն անցուց այդ գիշերը:

Կիրակի առտու բազմաթիւ այցելուներ եկան իրենց «բարի եկար»ը ըսելու իրեն և այդ միջոցին իր բազմաթիւ լուսանկարները առնուեցան: Մանաւանդ պզտիկներու խումբը շրջապատած էին զինքը մինչեւ այն ժամը, երբ դարձեալ երաժշտութեան ընկերակցութեամբ առաջնորդուեցաւ Թատրոնի հրապարակը, նախագահելու համար ծաղկեմարտին:

Կէս օրէն վերջ, ժամը 2ին բազմութիւնը կը խռնուի Թատրոնի հրապարակը ու յարակից փողոցները. բազմաթիւ երաժշտական խումբեր կը նուագեն. ժողովուրդը կը սկսի քօնֆէթթիի կռիւը: Տեսնել պէտք է, ճշգրիտ գաղափար մը կազմելու համար թէ ինչ տեսարան կը ներկայացնէ այդ կռիւը: Քանի մը վայրկեան չ'անցնիր ու գոյնզգոյն քօնֆէթթիներու տարափ մըն է որ կը տեղայ ամէնուն գլխին: Կը նետեն ամէնքն ալ. բուռով կը նետեն, և ատով ալ չգոհանալով, տոպրակներով կը պարպեն իրարու գլխէն վար:

Երկու սեռերու կռիւ մըն է աւելի ասիկա, վասն զի խիստ հազուադէպ է որ երկու այր կամ երկու կին իրարու նետեն. կ'ափսոսան, ի զուր վատնած կ'ըլլան այն բուռը երբ առանց նշանակութեան նետեն իրարու: Եւ արդարեւ իւրաքանչիւր ափ քօնֆէթթի զոր երիտասարդ մը կը տեղացնէ օրիորդի մը գլխուն, գիտցէք թէ առանց նշանակութեան չէ: Յաճախ համակրութեան նշան մըն է ան. ու միշտ գեղեցիկներն են որ ենթարկուած են աւելի գոյնզգոյն թղթահատիկներու տեղատարափին, և երբեմն այն աստիճան որ ամբողջ գլուխնին, դէմքերնին կը ծածկուի անոնցմով, ու մայրերը որ մէկ քայլ հեռուէն կը հետեւին, կը հպարտանան անոնց եղած չափազանց համակրութեան նշաններէն: Ուրիշ անգամ վրէժ մըն է որ կ'արտայայտէ. մանաւանդ երբ կը տեսնես երիտասարդ մը որ երկու բուռերն ալ լեփ լեցուն կը մօտենայ աղջկան մը, ու ակռաները սեղմելով «չա՛փ» կ'իջեցնէ երեսին, մէկ, երկու, երեք, ու կաս կարմիր կը կտրին խեղճ այտերը աղջկան. գիտցէք թէ անշուշտ այդ երիտասարդը բաւական երկար ատեն ամէն ճիգ թափեր ու չէ արժանացեր անոր համակրանքին: Բայց անդին ուրիշ մը կը տեսնես որ չի դադրիր գունաւոր թղթիկները տեղացնել քնքոյշ կերպով՝ իր առջեւէն գացող օրիորդին գլխուն, ուրկէ յաճախակի ժպիտներ կը ստանայ փոխարէն, ու երբեմն ալ ափիկ մը քօնֆէթթի. սիրահարներ են անոնք:

Ամէն ափ քօնֆէթթի նոյն կերպով չ'ընդունուիր գեղեցիկ սեռէն: Կան որ շնորհալի «մեռսի» մը, ժպիտ մը ու քանի մը հատիկ կը նետեն երեսիդ՝ ի փոխարէն, ու կը շարունակեն ճամբանին. ուրիշներ աւելի յանդուգն գտնուելով, կը հալածին հետդ մինչեւ որ տեղի տաս. և կամ կը շարունակեն մինչեւ իրենց վերջին հատիկը նետել երեսիդ, ու երբ ալ չունենան, ձեռքիդ տոպրակը յափշտակելով մը գլխուդ կը ձգեն ու բարձր քրքիջ մը արձակելով կը հեռանան: Երբեմն ալ ճիշդ նետած միջոցիդ տոպրակը պարպուած կ'ըլլայ արդէն, ու «չունիմ» կը պատասխանէ ժպտուն դէմքով մը. տոպրակդ կ'երկնցնես իրեն ու մէջէն կ'առնէ որքան որ կ'ուզէ, և ի նշան շնորհակալութեան առաջին բուռը երեսիդ կը տեղացնէ:

Եւ այսպէս կ'անցնին ժամերը ու ամբոխը կը շարժի միշտ դանդաղաքայլ. տոպրակները կը պարպուին ու կը լեցուին տասն անգամ ու գետինը կը ծածկուի գոյնզգոյն թղթիկներով: Մարդիկ վերէն վար, գլխի մազերէն, պեխերէն ու մօրուքէն սկսեալ մինչեւ ոտքերը անոնցմով կը ծածկուին: Իսկ պատշգամներէն գոյնզգոյն serpentins կ'իյնան յաճախ ամբոխին մէջ, այս կամ այն անձին վզին և կամ գլխարկին կը փաթթուին, քրքիջներ կը պատճառեն: Բայց անոնց հետ մէկտեղ լուբիայի ու սիսեռի տեղատարափ մը կը ստանաս շատ անգամ գլխուդ, ու վա՜յ քեզի եթէ համարձակիս պատասխանել անոնցմէ մէկուն. վայրկենապէս տասնի չափ ձեռքեր օդին մէջ կը շարժին ու լուբիան կը տեղայ գլխուդ, ծակելու չափ ցաւցնելով երեսներդ: Ասոնց ամէնուն խառնուած է միշտ երաժշտութեան ձայնը, դիմակաւորներու խումբերը, բարձրաձայն քրքիջները, ու քօնֆէթթի վաճառող կիներու «confetti parisien» միօրինակ աղաղակը: Գիշերները մանաւանդ, ելեքտրական լոյսին տակ, վերջին ծայր հմայիչ է այս տեսարանը:

Ժամը ութին ատենները հազիւ կէս ժամ դադար կ'ըլլայ, ու ամէն ոք ճաշելէ վերջ դարձեալ կը փութայ հոն, ու կը նետեն, կը ցանեն դարձեալ լեցուն ափերով, աւելի մեծ ոգեւորութեամբ, մինչեւ որ Թատրոնին ճակտին ժամացոյցը հնչեցնէ կէս գիշերը, հանգիստի ժամը:

* * *

Երկուշաբթի իրիկուն ուսանողներու դիմակաւոր պարահանդէսը տեղի ունեցաւ. թէեւ նուազ ոգեւորութեամբ, սակայն կրկին սկսաւ թղթիկներու կռիւը:

Երեքշաբթին՝ Եւրոպայցւոց հռչակաւոր «mardi gras»ն էր, ուր ամէն խենդութիւն ներելի է հոս, բառին ընդարձակ նշանակութեամբ:

Կէսօրէն ետքը ժամը երկուքին ամբողջ քաղաքը դուրսն է. Թատրոնի հրապարակը, ու քովի փողոցները ասեղ ձգելու տեղ չի կայ: Թատրոնի պատշգամին վրայ կեցած է մրցանակները բաշխող յանձնախումբը, ու առջեւէն կ'անցնին բարեկենդանի խորհրդաւոր սայլերը. իւրաքանչիւրը մէկ երկու վայրկեան կանգ կ'առնէ պատշգամին առջեւ, որպէս զի յանձնախումբը գնահատէ զինքը: Սայլերէն իւրաքանչիւրը առանձին նշանակութիւն մը ունի: Անոնցմէ ամէնէն աւելի աչքի զարնող ու թերեւս ամէնէն աւելի գնահատուողը եղաւ այն կառքը, որ կը ներկայացնէր Մառշանի արշաւախումբը: Ֆրանսական դրօշակը կը ծածանի վրանի մը գագաթը, որուն առջեւ, դիտակը ձեռքը կանգնած է Մառշան՝ իր զինուորներէն շրջապատուած: Վրանին երկու կողմը կեցած են երկու սուտանցի զինուորներ՝ իրենց յատուկ տարազով: Կառքը կը յառաջանայ դանդաղաքայլ ու երբեմն երբեմն Մառշան դիտակը աչքերուն կը տանի անշուշտ դիտելու համար Քիչնէրի նաւատորմիղը որ Ֆաշոտայի կը մօտենայ: Երբ կառքը պատշգամին առջեւ կը հասնի, զինուորական երաժշտութիւնը Մարսէյյէզը կը հնչեցնէ. «կեցցէ»ներ ու ծափեր կը թնդացնեն օդը, և պատշգամէն նոյն վայրկեանին բազմաթիւ լրատար աղաւնիներ կ'արձակուին, որոնք իբր թէ Մարշանի լուրերը պիտի տանին Ֆրանսա: Ժամէ մը աւելի տեւեց այս ամէնուն անցքը, և ամէնէն վերջը երեւցաւ բարեկենդանի հերոս Մեծն Կուզիէ, որ միշտ նոյն բարեմիտ ժպիտով կարծես եկաւ խրախուսել ամբոխը, ու վերսկսաւ կռիւը քօնֆէթթիներու ու մանաւանդ լուբիաներու:

Այսօր ա՛լ ոգեւորութիւնը իր գագաթնակէտին կը հասնի. ու աւելին կայ. բոլոր գեղեցիկ սեռին վարդ այտերը ամէնուն մատչելի է այսօր: Համբուրէ՛ առաջին հանդիպածդ, և մի՛ վախնար սովորական ապտակէն, զոր ուրիշ ատեն պիտի ստանայիր յանդգնութեանդ փոխարէն: Զարմանքով տեսայ հայր մը, որ երբ իր աղջիկը ինքզինքը կը պաշտպանէր զինքը համբուրել ուզող երիտասարդէ մը. «Զգէ՛, ներելի է այսօր» ըսաւ: Ամէնքն ալ կը համբուրուին իրենց ծնողքին առջեւ, որոնք քրքիջ մը միայն կ'արձակեն: Շատ աղջիկներ ձեռքէ ձեռք կ'անցնին ու տասնեակ մարդեր ետեւէ ետեւ կը համբուրեն զանոնք: Կան շատեր որ առանց ո՛ և է ընդդիմութեան կը թողուն համբուրել, ու «մեռսի» մըն ալ կ'ըսեն ետեւէն: Ոմանք կ'ընդդիմանան, ու կը ձեւացնեն ընդդիմանալ. մի՛ վախնար. «օրիորդ, այսօր ներելի է համբոյր մը», և գլուխը թեւերուդ մէջ առած կը համբուրես քանի մը անգամ, իբր պատիժ իր ընդդիմութեան: Ոմանք ալ երեսնին ծածկած են քօղով մը անշուշտ ամէն հանդիպած շրթունքներուն անմիջական հպումէն զերծ մնալու համար: Բայց հոգ չէ, ափդ քօնֆէթթիով լեցուն կը մօտենաս. «Օրիորդ, ձեր երեսին քօղը ներելի չէ այսօր». — «Ձեզի հաճոյք մը պատճառելու համար...» ու կը վերցնէ քօղը. քօնֆէթթին կը տեղայ երեսին, ու սակայն քօղը չիջած, կրնաս համբոյր մը քաղել այտերէն՝ ու սողոսկիլ բազմութեան մէջ:

Ե. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

ԲԱԼՈՒԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անասնոց համաճարակ մը որուն զոհ գացին երկրագործներու գաւարներ, անձրեւի պակասը որ վնասեց հունձքին և խիստ ձմեռ մը, որ դժուարացուց երթեւեկութիւնները, պատճառ եղան արմտիքներու գինին բարձրացման՝ որուն հետեւանքով չքաւորութիւնը ծանրացաւ ժողովուրդին վրայ: Շատեր մնացին ցորենհացէ և սկսան գարիի, կորեկի և կըլկըլի հացի փշրանք փնտռել, ու ոմանք ալ չգտնել: Թէեւ այս օրերս Ազգ. Պատրիարքարանէն 40 ոսկւոյ նպաստ մը հասաւ Բալու և Յանձնաժողովի մը ձեռքով բաժնուեցաւ, սակայն մարդ գլուխ վաթսուն փարայի բաժին մը ինկաւ՝ ան ալ ամէնէն աւելի կարօտ եղողներուն:

—Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Փալաքճեան քաղքիս Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց և զինուորական տրոց դանձման միամեայ յետաձգման կայսերական շնորհը աւետելով ժողովրդեան, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին կենացը: Ժողովուրդը ձայնակցեցաւ «ամէն»ներով:

—Մինչեւ ցարդ Բալուի մէջ հայ որբանոց չի կար: Քաղքիս և շրջակայ գիւղերու հայ որբերը կը խնամուէին երկու որբանոցներու մէջ. մէկը գերմանական և միւսը Խարբերդի միսիոնարներու հսկողութեան տակ: Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ տրուած հրահանգի մը համաձայն, հոս բացուեցաւ վերջերս որբանոց մը, ուր առ այժմ քսան որբ տղաք միայն ընդունուած են, որովհետեւ Քաղցրահայեաց վանքը վերանորոգման կարօտ է: Որբանոցը առժամապէս հաստատուեցաւ քաղքիս մէջ մասնաւոր խնամակալութեան մը հոգածութեան տակ. իսկ յառաջիկայ գարնան պիտի փոխադրուի վանքը՝ որ պիտի նորոգուի:

—Երկար ժամանակէ ի վեր Բալու Առաջնորդէ զուրկ մնացած էր. տեղւոյս ազգայիններու յաճախակի գրութեանց վրայ, ազգ. վարչութիւնը ղրկեց Փալաքճեան Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետը որուն հովուութեան տակ են նաեւ Արղընի-Մադէն, Արղընի Չնքուշ և Չերմուկ գաւառակներն ալ: Բալուցին խիստ գոհ է Եղնիկ վարդապետի պաշտօնավարութենէն: Գիւղերու մէջ տարիներէ ի վեր փակուած դպրոցները՝ իր ջանքով բացուեցան: Աւելի գիւղացւոց վրայ կը կարեկցի ինքը, քան քաղքին որ նոյնչափ կարօտ չէ հոգածութեան: Բալուի ազգ. գաւառական վարչական ժողովները, որոնք երկար ատենէ ի վեր լուծուած էին, այս օրերս կազմակերպուելու վրայ են:

ԲԱԼՈՒՑԻ

Պ. ՍԻՆԿՐՈՍԻ ԿՏԱԿԸ

Մեծահարուստ հելլէն սեղանաւոր Պ. Անդրէ Սինկրոս ինքնագիր կտակով մը, որ պատրաստուած է 1896 փետրուարին և օրինաւորապէս վաւերացած, իր հարստութեան, որ երեսուն միլիոն տրախմի կը հաշուուի, մեծ մասը կը թողու ազգային ու մարդասիրական նպատակներու: Երեք միլիոնը յատկացուած է վարժարաններ հաստատելու և Յունաստանի բանտերուն վիճակը բարւոքելու: Ուրիշ գումար մըն ալ Աթէնքի մէջ խնայողական ճաշարաններ հիմնելու: Պ. Սինկրոս նոյնպէս երկու միլիոն տրախմի կտակած է Ֆէնէրի Պատրիարքարանին և անոր հաստատութիւններուն, կարեւոր գումար մը իր ծննդավայրին, Քիոսի, բարենպատակ հաստատութեանց, և մէկ միլիոն՝ Ելիզապէթ Փլասէր Պառոնուհիին որ Վիէննա կը բնակի: Աթէնքի մարդասիրական հաստատութեանց համար 500 հազարէն մինչեւ մէկ միլիոն տրախմի զանազան գումարներ կտակուած են: Իր կնոջ ու ազգականներուն և բարեկամներուն եղած կտակներէն զատ, հանգուցեալ բարերարը Օրոբոսի մէջ իր ունեցած մեծ կալուածը կը նուիրէ Գէորգիոս թագաւորին, մէկ միլիոն տրախմի արքայական գերդաստանի իշխաններուն և կէս միլիոն Օր. Սոֆի Թրիքուբիսի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Պ. Պ. Տէռուլէտի և Մառսէլ Հապէռի ձերբակալման և անոր առիթ տուող պարագաներուն լուրը ա՛յն աստիճան յուզած էր Բարիզի ժողովուրդը՝ որ Երեսփ. Ժողովին ունկնդիրներու յատկացուած տեղերը ամբողջովին լեցուած էին նիստը բացուած ժամանակ։ Երեսփոխաններէն գրեթէ ո՛չ ոք բացակայ է. անձկութեան պէս բան մը կայ ամէնուն դէմքին վրայ։ Տարածուած լուրին չատեր չեն հաւտացած, որովհետեւ Պուլանժէի անկումէն ի վեր այդ տեսակ յանդուգն փորձերու յիշատակը չէր արծարծուած բնաւ։

Ժողովին նիստը բացուելուն պէս, երեսփոխաններուն կը կարդացուի դատական Նախարար Պ. Լըպրէի մէկ նամակը, որով, խորհրդարանական օրէնսդրութեան համաձայն, Նախարարը ընդհանուր դատախազին մէկ խնդիրքը կը ներկայացնէ ժողովին՝ որուն մէջ դատավարութեան արտօնութիւն կը խնդրուի Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի դէմ՝ որոնք Ռէօյիի զօրանոցին մէջ տեղի ունեցած ծանր գործերու պատասխանատու ճանչցուած են։ Աւասիկ դատական Նախարարին Նամակը՝ որ Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Տէշանէլի ուղղուած է.

«Պ. Նախագահ,

«Պատիւ ունիմ ձեզի մատուցանելու այն Նամակը՝ որով Բարիզի Վերաքննիչ Ատեանին ընդհանուր դատախազը Երեսփոխանական Ժողովին երկու անդամներուն խորհրդարանական անբռնաբարելիութեան ջնջումը կը խնդրէ։

«Ընդունեցէք, ևայլն...։

«Դատական Նախարար
«Ժօռժ Լըպրէ»

Ահաւասիկ նաեւ ընդհանուր դատախազին՝ նոյնպէս Պ. Տէշանէլի ուղղած նամակին գլխաւոր կէտերը.

«Պ. Նախագահ,

«Զօրավար Ռօժէի մէկ յայտարարութենէն՝ որ արձանագրուած է ոստիկանութեան տեսուչ Պ. Քօչֆէրի կողմէ պատրաստուած տեղեկագրի մը մէջ, կ'երեւայ՝

«Թէ Նասիօն հրապարակին վրայ, մինչդեռ զօրավարը՝ իր գումարտակներուն գլուխը անցած Ռէօյիի զօրանոցը կը մտնէր՝ Նախագահ Ֆէլիքս Ֆօռի յուղարկաւորութենէն վերադառնալով, Պ. Տէռուլէտ առաջնորդուած մօտաւորապէս երկու հարիւր հոգիի խումբ մը՝ զինուորներուն վրայ խուժեց և զօրավարը բաժնեց իր գումարտակէն.

«Թէ այդ անձերէն մէկը փորձած է կեցնել զօրավարին ձին, առանց սակայն յաջողելու.

«Թէ խումբը՝ որ Պ. Տէռուլէտի հնազանդիլ կ'երեւար, հետեւած է զինուորներուն «Կեցցէ՛ բանակը» պոռալով.

«Թէ զօրավարը՝ տեսնելով որ զինուորներուն ճամբան փոխել կու տան դէպ ի Սէնթ-Անթուան փողոցը՝ սուրի նշանով մը հրամայած է որ ուղիղ ճամբանին չարունակեն.

«Թէ Ռէօյիի փողոցին բարձունքը, մինչդեռ զինուորները դէպ ի աջ կը դառնային զօրանոց մտնելու համար, զօրավարը կարծած է լսել «Դէպ ի Բարիզ» պոռացող ձայներ։

«Թէ ցուցարարներուն առաջին գիծը՝ մօտաւորապէս 15 հոգի, յաջողած է զինուորներուն հետ զօրանոց մտնել.

«Թէ զօրավարը պարպել տուած է բակը և թէ Պ. Պ. Տէռուլէտ ու Հապէռ մերժած են դուրս ելլել.

«Թէ զօրավարը վերջապէս պարտաւորուած է ձերբակալել տալ զանոնք.

«Թէ Պ. Տէռուլէտ իրեն ըսած է «որ տեղի ունեցած դէպքերէն ետքը իր ձերբակալուելուն ապահով ըլլալով, կը նախընտրէր զօրանոցին մէջ ձերբակալուիլ»։»

Այս և ուրիշ պատճառներով, ընդհանուր դատախազը կը խնդրէ որ ջնջուի երկու երեսփոխաններուն խորհրդարանական անբռնաբարելիութեան իրաւունքը։

Երկու նամակներուն ալ ընթերցմանը պահուն, ամբողջ ժողովը վերջին աստիճան հանդարտ լռութիւն մը կը պահէ։ Ընթերցումը աւարտելուն պէս, ժողովին ատենապետ Պ. Տէշանէլ կը յայտարարէ թէ ժողովականներէն Պ. Քասթըլէնի կողմէ հետեւեալ առաջարկութիւնը ընդունած ըլլալը.

«Ժողովը՝ Սահմանադրական օրէնքին համաձայն, Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի ազատ արձակումը կը խնդրէ։»

Այս առաջարկութիւնը աղմուկով եւ աղաղակներով կ'ընդունուի ձախակողմէն ու կեդրոնէն։ Պ. Քասթըլէն սակայն, հակառակ բոլոր հանրապետականներու բողոքներուն, բեմ կ'ելլէ և կը յայտարարէ թէ «Պ. Պ. Տէռուլէտ ու Հապէռ շատ բարձր զգացումէ մը՝ Հանրապետութեան համար իրենց ունեցած սէրէն մղուած էին։»

—Կ'ուզէ՞ք սպաննել Հանրապետութիւնը, կը պոռայ արմատական երեսփոխան Պ. Ֆրլօն։

—Ազգային կուսակցութիւնը երէկ ձեռնասուն եղաւ, կը յարէ ուրիշ արմատական մը՝ Պ. Լըկա։

Պ. Քասթըլէն կը բողոքէ այդ խօսքերուն դէմ։

—Սովորութիւն ունիմ, կ'ըսէ, ստանձնել բոլոր իմ գործերուս պատասխանատուութիւնը և իմ համոզումներուս մինչև ծայրը առաջ երթալ։ (Ընդմիջումներ) Եթէ մեր պաշտօնակիցները՝ (Պ. Պ. Տէռուլէտ ու Հապէռ) իրենց կիրքին առաջնորդուեցան, բացատրութիւններ պիտի տան անշուշտ ու պիտի տեսնէք որ կարծուածին չափ յանցաւոր չեն. (Աղմուկ և ընդմիջումներ)։ Սպասելով այդ ատենին, կ'ընե՞ք կամ կ'ուզէ՞ք որոշել անոնց ազատ արձակումը։

Աղմուկները կը կրկնապատկուին, բայց Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփիւի բեմ ելլելով քանի մը բառեր կ'արտասանէ՝ որոնք խնդիրը իր բուն կռուանին վրայ կը բերեն։

—Ընդհանուր դատախազին նամակով յարուցուած խնդիրը անոնցմէ է՝ որոնք պէտք է կարելի եղածին չափ քիչ ժամանակամիջոցի մէջ լուծուին։ (Շատ լաւ, շատ լաւ)։ Ուրեմն կը խնդրեմ ժողովէն որ անմիջապէս յանձնաժողով մը գումարէ։ Դատական Նախարարն ու ես այդ յանձնաժողովին տրամադրութեան տակ կը դնենք ինքզինքնիս. կը խնդրենք միայն որ յանձնաժողովը կարելի եղածին չափ շուտ մատուցանէ իր տեղեկագիրը նոյն իսկ այսօրուան Նիստին մէջ։

Նախարարապետէն անմիջապէս ետքը խօսք կ'առնէ Պ. Լազի, բոլորովին անձնական դիտողութիւն մը ընելու համար.

—Ազնուութեան պարզ խնդիր մըն է որ զիս հոս կը բերէ։ Երէկ, ես ալ մէկտեղ էի Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի հետ. իրենց հետ միասին մեկնած էի ցոյցին սկիզբը, և անոնց հետ էի զօրանոցին դրան առջեւ՝ որ երեսնիս գոցուեցաւ։ Մինչև այս վայրկեանս, պատասխանատու եմ բոլոր իմ գործերուս. և եթէ դատավարութիւններ արտօնուին իմ պաշտօնակիցներուս դէմ, կը խնդրեմ Ժողովէն՝ որ զիս ալ անոնց հետ համարի։

Դադար մը տեղի կ'ունենայ, որու միջոցին նրբանցքներուն մէջ բուռն ոգեւորութիւն մը կը տիրէ. ամէն մարդ Երեսփ. Ժողովին որոշման վրայ կը խօսի. կարծիքներ կը փոխանակուին դատավարութեան եղանակին և այս կամ այն դատարանին ձեռնհասութեան վրայ։ Այդ միջոցին, յանձնաժողովը կազմուած է ժողովին տասնըմէկ անդամներէն, իրեն Նախագահ ունենալով Պ. Կիւէսը և տեղեկաբեր նշանակելով Պ. Սօզէն։ Բաւական ատեն խորհրդակցելէ ետքը, յանձնաժողովը կ'ընդունի ընդհանուր դատախազին խնդիրքը. այս իմաստով տեղեկագիրը կը պատրաստուի և նիստը վերսկսելով, Պ. Սօզէն զայն կը կարդայ ժողովին։ Տեղեկագրին ընթերցումէն կ'երեւայ թէ այլեւայլ դատական ու հանրային ապահովութեան վերաբերող պատճառներով, յանձնաժողովը միաձայնութեամբ կը վճռէ ջնջել Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի երեսփոխանական անբռնաբարելիութեան իրաւունքը, և իր որոշումը կը մատուցանէ Ժողովին հաստատման։

Ընթերցումէն ետքը, Պ. Քասթըլէն կրկին մէջ կը մտնէ, և կ'առաջարկէ առժամանակեայ արձակում մը քուէարկել ձերբակալուած երկու երեսփոխաններուն համար։ Պ. Միլվուա ալ, որ առժամաբար նոր արձակուած էր բանտէն և առանց ժամանակ կորսնցնելու Երեսփ. Ժողով փութացած, բեմ կ'ելլէ՝ դատավարութեան արտօնուելուն դէմ բողոքելու համար։

—Մեր երկու պատուաւոր պաշտօնակիցներուն նկարագրին մէջ չի կայ պատասխանատուութիւններէ փախուստ տալու պէս բաներ. չի կայ մանաւանդ այն մեծ հայրենասէրին նկարագրին մէջ՝ որ Տէռուլէտ կը կոչուի։ (Ձախակողմէն և ծայրագոյն ձախակողմէն աղմուկ ու քրքիջներ)։ Անոնք առաջուց իսկ կը համակերպին արդարութեան որոշումներուն։

Աղմուկները և քրքիջները կը կրկնապատկուին աւելի բուռն թափով. չորս կողմէն քահ քահ մըն է կը բռղի, մինչդեռ Պ. Միլվուա կը շարունակէ.

—Հիմա ատենն է կառավարութեան հարցնելու թէ մինչդեռ երկու լաւագոյն քաղաքացիներ դատի կ'ենթարկուին, ինչո՞ւ աւելի վատթարներ տարիէ մը ի վեր գայթակղական ներողամտութիւն մը կը վայելեն։ (Աղմուկներ։) Ինչո՞ւ դատի չեն ենթարկեր զանոնք՝ որոնք տարիէ մը ի վեր օտարներու հետ կը դաւաճանեն։

—Անուննի՛ն, անուննի՛ն, կը պոռայ Պ. Էօժէն Ֆուռնիէ։

—Ամէն մարդ կրնայ ինքզինքին հարցնել, կը յարէ Պ. Միլվուա. այս յանդիմանութիւնը չէ թէ արդի, հապա նախորդ նախարարութեան երեսին է որ կու տամ. ինչո՞ւ համար հետեւանք չունենան այն տեղեկութիւնները որոնցմով ոստիկանապետները կը հաղորդէին թէ օտար երկիրներէ մեծ գումարներ կը մտնէին Ֆրանսա. ինչո՞ւ համար Շվարձքօբէնի և Բանիծարտի վկայութիւնները աւելի նախադաս համարեցին ֆրանսացի սպաներու վկայութիւններէն։ (Կրկին աղմուկներ, աւելի երկարատեւ։) Եթէ այս վճռաբանութիւնն էր ձեր ուզածը, զգուշացէք։ (Աղմուկներ և բողոքներ։)

Բազմաթիւ երեսփոխաններ կ'ընդդիմանան առժամեայ ազատ արձակման մը առաջարկին։ Ասոր վրայ, ձեռնամբարձ, Երեսփոխանական Ժողովը ահագին մեծամասնութեամբ գրեթէ միաձայն կը վճռէ Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի խորհրդարանական անբռնաբարելիութեան իրաւունքին ջնջումը։ Այնուհետեւ քուէարկութեան կը դրուի Պ. Քասթըլէնի առաջարկը՝ ամբաստանեալ երեսփոխաններուն առժամաբար ազատ արձակման մասին. Ժողովը 109ի դէմ 438 ձայնով կը մերժէ այդ առաջարկը։

Խորհրդարանին քուէն համակրութեամբ ընդունուած է Ֆրանսայի այն բոլոր շրջանակներէն՝ որոնց քով արդարութեան ու երկրին անդորրութեան սէրը կը վառի։ Միեւնոյն համակրութիւնը ժողովրդին մէջ ալ։ Բարիզ արդէն զզուած կ'երեւայ այդ Դաշնակցութիւններու բազմանալէն, որոնցմէ փոփոխական օգուտ մը գտնելու, աւելի կը վնասուի, զինքը յուզող խնդիրներուն անմիջական և անկողմնակալ լուծման մէջ մանաւանդ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ռացիվիլ Իշխանը որ Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ ներկայ գտնուեցաւ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռի յուղարկաւորութեան, տեսակցութիւն մը ունեցեր էր Լիպերթէի խմբագիրներէն մէկուն հետ, ինչպէս համառօտակի ծանուցինք։ Իշխանը սապէս խօսեր է թղթակցին.

«Կրնամ վստահեցնել ձեզ թէ Գերմանիոյ Կայսրը Ֆրանսայի նկատմամբ բարեկամական ամէնէն լաւագոյն զգացումները կը տածէ։ Կը սքանչանայ ձեր ազգային պատմութեան մեծ յիշատակներուն և ձեր բանակին մեծագործութիւններուն վրայ։ Ոչ ոք Կայսեր չափ ուշադրութիւնով կը հետեւի միտքի այն արտայայտութիւններուն որոնք կրնան հակամիտել՝ աւելի մտերմացնելու երկու երկիրներու յարաբերութիւնները։ Մենք այնչափ կէտեր ունինք, որոնց վրայ շահերու նոյնութիւն մը կայ. այդ պատճառով մեր մէջ օրինաւոր համաձայնութիւն մը բաղձալի կ'երեւայ թէ՛ Ֆրանսայի և թէ՛ Գերմանիոյ համար։»

Լիպերթէի թղթակիցը դիտել տալով թէ Ափրիկէի գործերուն համար վերջերս կնքուած անգլիագերման համաձայնութիւնը գէշ տպաւորութիւն մը բրած է Ֆրանսայի մէջ, Ռացիվիլ Իշխանը կը պատասխանէ.

«Մի՛ խաբուիք. Նախ, Ն. Վեհափառութիւնը այդ կարգի եսասէր և խըղճահարութեան շուրջ քաղաքականութեան մը չի հետեւիր։ Գալով այդ համաձայնութեան, որ տակաւին հրատարակուած չէ, հաւատացէք թէ սահմանափակ քանի մը խնդիրներու կարգադրութեանը համար կնքուած է այնպիսի կէտերու վրայ ուր Անգլիա ու Գերմանիա ուղղակի իրարու կը հպին։ Այդ կողմէն ո և է ընդդիմութիւն չիկայ իմ հայրենիքիս և ձերինին մերձեցմանը, մերձեցում՝ որուն կը բաղձան կիրքէ զերծ ամէն միտքեր։ Գերմանիան առեւտրական տեսակէտով Անգլիոյ ամենէն մեծ հակառակորդը եղած ըլլալով, չեմ կարծեր որ կատարեալ համաձայնութիւն մը կարելի ըլլայ այդ երկու երկիրներուն միջեւ՝ որոնց շահերը այնչափ կը տարբերին իրարմէ։ Բայց կայ ուրիշ երկիր մը որու դէմ եւրոպական տէրութիւնները պէտք է համաձայնին՝ իրենց տնտեսական ինքնապաշտպանութիւնը կազմակերպելու համար։ Այդ երկիրն է Մ. Նահանգները որուն հաւակնութիւնները և հարստութիւնները մեզի համար վտանգ մը կը դառնան։»

ՄԱՍՔԱԹԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Լորտերու ժողովին մէջ անցեալ շաբթու Հնդկաստանի նախարարութեան ներկայացուցիչ Լորտ Օնզլօու, հարցման մը պատասխանելով, սապէս պատմեց Մասքաթի դէպքը.

«Հնդկական կառավարութիւնը յանձն առած էր տարեկան 40,000 քուրոնի նպաստ մը վճարել Օմանի վեհապետին, նպաստ մը որ իր նախորդին ալ վճարուած էր, պայմանով որ հաւատարմութեամբ գործադրէ Դաշնագրութեամբ խոստացած յանձնառութիւնները և բարեկամական ընթացք մը ունենայ անգլիական կառավարութեան հանդէպ։ Անգլիական և Ֆրանսական կառավարութիւնները 1862ին փոխադարձաբար յանձնառած յարգել Օմանի վեհապետին անկախութիւնը։ Անգլիոյ կառավարութիւնը բնաւ չթերացաւ այդ յանձնառութեան գործադրութեանը մէջ և 1891ին Օմանի վեհապետէն խոստում ձեռք բերաւ թէ իր երկրէն բան մը պիտի չիտայ ուրիշի։ Հակառակ այս յանձնառութեան, Օմանի վեհապետը հաւանեցաւ Ֆրանսայի տալ Պէնտէր-Ճիսէի նաւահանգիստը, զոր կարելի է նաւային խիստ զօրաւոր կայանի մը վերածել, և որ, հիմակուհիմա, ածուխի մթերանոցի մը հաստատման համար դիւրութիւններ չընծայեր։ Անգլիական զօրծակատարը դիպուածով իմանալով այդ սակարկութիւնը, վասն զի իրմէ գաղտնի կը պահէին, հրաման ստացաւ բողոքել այդ կարգադրութեան դէմ իբրեւ հակառակ դաշնագրութեան։ Միեւնոյն ատեն Օմանի վեհապետին ուշադրութիւնը հրաւիրուեցաւ գանգատի ուրիշ պատճառներու վրայ զոր անգլիական կառավարութիւնը ունէր անոր նկատմամբ։ Քիչ վերջը վեհապետը տեղի տուաւ անգլիական պահանջումներուն։ Ածուխի անգլիական մթերանոց բռնուածը տաղաւար մըն է, բայց Անգլիա այդ ծովեզերքին վրայ բուն իսկ ածուխի կայան չունի։»

Լորտ Օնզլօու աւարտեց խօսքը, յայտարարելով որ այդ միջադէպին վրայ լրագիրներու հրատարակութիւնները [illegible] են։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ծերակոյտին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ երբ վերադատումի կառավարական օրինագծին վրայ կը վիճաբանուէր, Հանրապետական միութեան անդամ Պ. Մաքսիմ Լըքօնթ, որ պուլանժէականութեան ամէնէն ոխերիմ թշնամին նկատուած է, դէմ խօսեցաւ օրինագծին։ Ըսաւ թէ Պ. Մազոյի քննութեանց արդիւնքը նպաստաւոր է այն դատական պաշտօնեաներուն զորս ամբաստանած է Պ. տը Պօռըբէր։ Այդ քննութիւնը, յարեց, ժամանակիս ամէնէն մեծ ամօթն է և թէ տրուելիք վճիռը պիտի չնպաստէ միտքերը հանդարտեցնելու։ Տեղեկաբեր Պ. Պիսէօյ (ձախակողմեան-Հանրապետական) յայտարարեց թէ այդ օրինագծին արդիւնքը պիտի ըլլայ օրինաւորապէս կազմուած դատական իշխանութեան մը տեղ դնել յարգուած դատական իշխանութիւն մը։ Պ. Պէռանժէ (ձախակողմեան) համանուն օրէնքներուն հեղինակը, յայտարարեց թէ բնաւ պիտի չքուէարկէ օրէնք մը որ կը բռնաբարէ 1789 ի սկզբունքները։ Պէտք է որ, յարեց, վերադատումը տիրող օրէնքներուն համաձայն կատարուի։ Ատենաբանը ըսաւ թէ կը սիրէ բանակը, բայց անոր պետերէն մէկ քանին ծանր սխալներ գործած են։ Պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէյսինէ բողոքեց Պ. Պէռանժէի խօսքերուն դէմ, յարելով որ բանակը պարտաճանաչ վիճակի մէջ գտած է. բանակը կը յարգէ օրէնքը և կարգապահութիւնը։ Պ. Պէռանժէ պատասխանեց թէ ինք բնաւ միտքէն չէ անցուցած անուանարկել բանակը։

Ծերակոյտին երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, օրինագծին վիճաբանութիւնները շարունակուելով, դատական Նախարար Պ. Լըպրէ խնդրեց Ծերակոյտէն քուէարկել օրինագիծը որ բնաւ չի դպչիր իրաւագիտական սկզբունքներու։ «Վճռաբեկ ատեանի հաւաքական նիստին մէջ ըսաւ, վերադատումի դատավարութիւնները հրապարակաւ պիտի կատարուին։ Կառավարութիւնը ճշմարտութիւնը և արդարութիւնը կ'ուզէ։» Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփիւի յայտարարեց թէ կառավարութիւնը բանակին կողմէ եղած թելադրութեան մը չէ որ կը հնազանդի. կառավարութիւնը կը հաստատէ բանակին օրինաց նկատմամբ տածած յարգանքը և հայրենիքին համար անձնուիրութիւնը։ Պ. Տիւփիւի, յարելէ ետքը թէ կառավարութիւնը այնպիսի վճիռ մը կ'ուզէ որուն առջեւ յիմարներէ և ըմբոստներէ զատ ամէն ոք խոնարհի, վստահութեան խնդիր յարոյց։ Ծերակոյտը, ինչպէս ծանոյց երէկ հեռագիրը, 128ի դէմ 155 քուէով որոշեց օրինագծին յօդուածներուն վիճաբանութեանը ձեռնարկել։

—Թան կ'իմանայ թէ Պ. Մոնիքուռի բնակարանէն ձեռք անցուած Օռլէանի դուքսին թուղթերուն մէջ գտնուեր է Պուլկարիոյ իշխանին ուղղուած նամակ մը որ առանց բացուելու կառավարութեան պիտի յանձնուի հասցէին զրկուելու համար։ Միապետականներու կեդրոնին մէջ երկուշաբթի օրը կատարուած խուզարկութիւններու միջոցին գտնուեցան Օռլէանի դուքսին կենդանագիրները, կեդրոնական յանձնաժողովին թղթակցութիւնները գաւառական ճիւղերուն հետ և եռագոյն դրօշ մը՝ շուշաններով զարդարուած։ Օռլէանի դուքսին վստահելի մարդերէն Պ. Պիւֆէի տունէն գտնուած թուղթերը անվիճելի կերպով կը հաստատեն Օռլէանեան մեքենայութիւններու գոյութիւնը։ Կարգ մը օտարականներ դրամ ալ տուեր են։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇՍՏԱՆ.—Հռոմէն երեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն.

Երեսփ. Ժողովին երէկուան նիստին մէջ արտաքին գործոց Նախարար Քանէվարօ ծովակալը, հարցման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Մենելիքի հետ հաշտութեան դաշնագրութիւնը և գերիներու յանձնման պայմանագրութիւնը կնքուելէ ի վեր, Ափրիկէի մէջ ո և է կարեւոր դէպք չէ պատահած։ Միայն բանակցութիւններ կատարուած են սահմանագլուխներու համար, բայց այդ բանակցութիւնները տակաւին աւարտած չեն և կառավարութիւնը չի կրնար արտօնել անոնց հրատարակութիւնը։

ՏԻԿԻՆ ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌ Նամակ մը ուղղելով Ֆրանսական կառավարութեան և Խորհրդարանին, շնորհակալութիւն յայտնեց իր ողբացեալ ամուսնոյն եղած ազգային յուղարկաւորութեան և պատիւներուն համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆ.—Ֆանֆուլլա կ'իմանայ թէ Չինու կառավարութիւնը Իտալիոյ թողեր է Սանմունի ծովածոցը։

Պ. ՉԷԼԻ ՃԱՌԸ.—Բէշթայէն կը հեռագրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.

Ընդդիմադիր բոլոր կուսակցութիւնները միաձայնութեամբ հաւանեցան իրենց պետերուն և նոր Նախարարապետ Պ. Քոլոման Զէլի միջեւ եղած հաշտարար կարգադրութեան։ Ազատական կուսակցութեան մէկ գումարմանը մէջ Պ. Զէլ երկայն ճառ մը խօսեցաւ վեր առնելով իր անդրդուելի փարումը Աւստրիոյ և Հունգարիոյ հաւաքական հաստատութեան և ազատական սկզբունքներուն։ Պ. Զէլ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց ընդդիմադիրներու հետ կնքուած հաշտարար կարգադրութեանը վրայ։ Իր կուսակցութեան աջակցութիւնը ուզեց և յայտարարեց թէ միշտ իրեն զօրավիգ պիտի ունենայ ազատական կուսակցութիւնը, ինչպէս նաեւ ամէն անոնք որոնք ուզեն իրեն աջակցիլ՝ ազատական կուսակցութեան յատակագծին հիմերուն համաձայն։ (Բուռն ծափահարութիւններ)։

Այս գումարման մէջ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ որոշում մը որով հաւանութիւն կը յայտնուի ընդդիմադիրներուն հետ կնքուած կարգադրութեան, երախտագիտութիւն յայտնելով Պ. Զէլի տաղանդին լուծում մը տուած ըլլալուն համար։ Նոյնպէս ապահովցնելով ազատական կուսակցութեան կատարեալ աջակցութիւնը։

ՊԱՊԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ.—Հռոմէն [illegible] օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Լիոն ԺԳ. Պապը մրսելիք ունեցեր է որ երկար ատեն տեւեր է։ Հիմա անկողնէն չի կրնար ելլել։ Տոքթ. Լափփոնի, իր անձնական բժիշկը, հաստատեր է թէ տենդ ունի, որով բացարձակ հանգիստ յանձնարարեր է հիւանդին։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԷՆ առնուած լուրերը շատ շփոթ են։ Սպանիական աղբիւրէ առնուածները տխուր գոյներով կը ներկայացնեն կացութիւնը։ Մատրիտ հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կացութիւնը շատ ծանր է և թէ օտար մարտանաւերը զօրք հաներ են ցամաք։ Սպանիացի Րիոս զօրավարն ալ իր կողմէ կը հեռագրէ թէ Սպանիացիներուն Մանիլա բնակիլը դժուար հանգամանք մը կը ստանայ, վասն զի ապստամբները քաղաքին վրայ կը քալեն։ Իսկ Օթիս զօրավարն ալ միշտ կը հեռագրէ թէ քաղաքը հանդարտ է։ Տիւէյ ծովակալն ալ հեռագրեր է թէ Բէթրէլ մարտանաւը Սէպու ղրկեր է, հոն ամերիկեան վեհապետութիւնը հաստատելու համար։ Օրէկոն մարտանաւը Մանիլա ղրկելու որոշման սա պատճառը ցոյց կը տրուի թէ ամերիկեան նաւային ոյժը Փիլիփփեանց բնիկներուն վրայ ազդեցութիւն մը պիտի ընէ։ Մարտանաւը մարտ 10 ին Մանիլա պիտի ժամանէ։ Մանիլայի վերջին շփոթութիւններու պահուն ամերիկեան զինուորի մը արձակած հրացանէն սպաննուեր է Արժանթինի Հանրապետութեան հպատակ մը որ բամպակի գործարանի մը տնօրէնն էր։

—Գերմանական Քայզերին Աւկուսթա մարտանաւը Մանիլա հասեր է,

—Անցեալ հինգշաբթի Սէնեկա փոխադրանաւով 2000 ամերիկեան զինուոր Մանիլա հասեր են Հուիթըն զօրավարին հրամանատարութեամբ։ Պ. Մաք Քինլիի և պատերազմական Նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեան մը հետեւանքով որոշուեր է Սան-Ֆրանչիսքօյէն անմիջապէս 2500 հոգի ալ ղրկել Մանիլա։ Այդ կերպով Լուսոնի մէջ ամերիկեան զօրքերու թիւը պիտի հասնի 27 հազարի։

ՊԵՐԼԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ այն լուրը որուն համաձայն Գերմանիոյ Կայսրը որոշեր է ետ կենալ գարնան Հռոմ կատարելիք ուղեւորութենէն, յուզում պատճառած է դիւանագիտական շրջանակներու մէջ, մանաւանդ որ տակաւին յայտնի չէ թէ Կայսրը ի՛նչ պատճառներով որոշեր է չկատարել այդ ուղեւորութիւնը։

Պ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌԻ համար Հռոմի ֆրանսական եկեղեցիին մէջ կատարուած հոգեհանգստեան ատեն, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ռամփոլլա կարդինալը չէր ողջունած Իտալիոյ թագաւորին ու կառավարութեան ներկայացուցիչները և թէ Քանէվարօ ծովակալը որ ինքն էր կառավարութեան ներկայացուցիչը, յայտարարած էր Երեսփ. Ժողովին մէջ որ խնդիրը քաղաքական կարեւորութիւն չունի ու փակուած է։ Հռոմ. մէջ տակաւին շատ կը խօսուի այս միջադէպին վրայ։ Հոգեհանգստեան արարողութենէն ետքը, ֆրանսական դեսպան Պ. Պառէռ, որուն ծովակալ Քանէվարօ գանգատած էր Ռամփոլլա կարդինալին այդ ընթացքին համար, արտաքին գործոց պաշտօնատունը գացեր և այդ միջադէպին համար Նախարար Քանէվարօ ծովակալին ցաւ յայտներ է։ Նախարարը շնորհակալութիւն յայտներ է, յարելով որ կարդինալին ընթացքը ինք յարգանքի պակասութիւն մը կը նկատէ ֆրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչին հանդէպ, որ նոյն եկեղեցիին մէջ տանուտէր կ'ըլլար։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ կողմէ Վիէննայէն կատարուելիք հինգ միլիոն Ֆր ի փոխառութիւնը չյաջողեցաւ, վասն զի աւստրիացի դրամատէրները պայման դրին որ փոխառուելիք գումարը միայն հանրօգուտ շինութիւններու յատկանայ։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Աւասիկ Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպուած նուագահանդէսին յայտագիրը որ հաղորդուած է մեզ Կարգադիր Մասնախումբին կողմէ.

Ա. ՄԱՍ

Կայսերական ՀԱՄԻՏԻԷ քայլերգ

1.— ՍԷՆ ՍԱԷՆՍ. Սիւիթ Ալժէրիէն թ. 4 (Զինուորական քայլերգ երկու դաշնակի համար, չորս ձեռքով։ Երգիչն և քառեակ լարաւոր գործիքներու)։ Օր. Քօռան, Օր. Կարդանեան եւ Պ. Լանկէ։

2. ԱԼԱՌ. — Սալօնի Մազուրքա (ջութակի համար) Օր. Աղասեան։

3.— ՎԷՌՏԻ. Այտային հատուած մը։ Օր. Ծաղիկեան։

4. ՄԷՆՏԷԼՍՕՆ. Քօնչէրթօ ջութակի և դաշնակի համար։ Պ. Պ. Զէնթօյա եւ Լանկէ։

Բ. ՄԱՍ

5.— ՌՈՒԲԻՆՇԹԱՅՆ. Եռաձայնագ դաշնակի, ջութակի և թաւջութակի համար (Պ. Լանկէ, Վօնտրա պէյ եւ Ճէմիլ պէյ)։

6.— Ռ. ՎԱԿՆԷՐ. Լօհէնկրինէն «Էլզայի երազը»։ Օր. Ծաղիկեան։

7.— ՌԱՖՖ. Նօքթիւռն թաւջութակի համար։ Ճէմիլ պէյ։

8.— ՍԱՐԱԶԱԹԷ. Տանս Էսբանեօլ, երկու ջութակի և դաշնակի համար։ Պ. Պ. Զէնթօյա, Վօնտրա պէյ և Լանկէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԱՆԱՅ

ԴԱՒԱՆԱՓՈԽ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Երէկ, Վանայ առաջնորդական Տեղապահ Տ. Սմբատ վարդապետ [illegible] կողմէ Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վանայ մէջ և շրջակաները կաթոլիկութիւն ընդունող Հայերը սկսած են վերադառնալ մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը։

Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց հեռագրով պատասխանել այս հեռագրին, իր հայրական գոհունակութիւնը յայտնելով։

Սպասելով այս ուրախարար լուրին մանրամասնութեանց, զորս յաջորդական հեռագիրներ կամ թղթատարը պիտի բերեն անշուշտ, չենք կարծեր սակայն որ այս իրողութիւնը պատճառ ըլլայ Վանայ [illegible] գիւղացիներուն զրկելու համար մայրաքաղաքս կարող ազգայիններուն կողմէ հետզհետէ Ազգ. Պատրիարքարան հասցուած համեստ նպաստները [illegible], որոնց պէտք կայ միշտ։

Ինչպէս կը յիշուի, Ս. Պատրիարք Հայրը յատուկ շրջաբերականով յանձնարարած էր գաւառական առաջնորդներուն [illegible] օտար որբանոցներու [illegible] հայ տղաքը [illegible] մայրենի լեզուի և կրօնի [illegible]։ Բալուի առաջնորդական տեղապահ Տ. Եղիշէ Ս. Վ. [illegible], այս հրահանգին համաձայն, [illegible] օտար որբանոցներու տեսչութենէն որ կիրակի և տօն օրերը այդ հաստատութեանց հայ որբերը եկեղեցի ղրկուին։ Թէ՛ Գերմանական Որբանոցին և թէ Միսիօնարներու Որբանոցին տեսչութիւնները մերժեր են այս առաջարկը, [illegible] հայ եկեղեցւոյ [illegible] ներկայ գտնուիլ։ Բալուի օտար որբանոցներու հայ տղոց թիւը կը հասնի 200ի։

—[illegible] Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ [illegible]

—[illegible]

—Թիֆլիսէն կը հաղորդեն թէ [illegible] 3000 րուբլի [illegible]

—[illegible]

—[illegible]

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ, Երուսաղէմի մեր Թղթակցէն ստացանք Ս. Տեղեաց վերաբերեալ հետեւեալ լուրերը, փետր. 6 թուականով։

Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռի մահուան լուրը [illegible] յարանուանութեանց հոգեւոր պետերը, ինչպէս նաեւ մեր Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը՝ փութացին իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել տեղւոյս Փրանսական ընդհ. հիւպատոսին։

—Լատինական Զատիկը այս տարի շատ կանուխ ըլլալուն՝ այսօր անոնց Մեծ Պահքին առաջին եօթնեակը կը լրանայ։ Ըստ սովորութեան, այս իրիկուն և վաղը, կիրակի առաւօտուն, մեծահանդէս թափօր ունին Ս. Յարութեան տաճարին մէջ։ Հետաքրքիրներու բազմութիւն մը այժմէն սկսած է դիմել հոն՝ ի տես այդ եկեղեցական հանդէսին։

—Մեր «Հրաշափառ»ի փառաւոր հանդէսները կը սկսին Մեծի Պահոց առաջին եօթնեակի շաբաթ երեկոյէն։ Այս տարի աւելի շքեղ պիտի ըլլան յիշեալ հանդէսները, ինչպէս կը յուսանք, ուխտաւորներու բազմութեամբ, մանաւանդ որ Ս. Պատրիարք Հայրը քաջառողջ ըլլալով՝ անձամբ պիտի գլուխ անցնի նոյն հանդէսներուն՝ ի մեծ մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորներու։

—Սքանչելի օդեր կ'ունենանք, պայծառ երկինք, տաք արեւ՝ ճիշդ ամառուան պէս։ Շատեր քաղքէն դուրս կ'երթան օգտուելու օդին զուարթութենէն. սակայն այսօր օդաչափը իջնելու վրայ է, կը վախցուի որ փոթորիկներ ըլլան։ Առանց փոթորկի անձրեւ հազուադէպ է Պաղեստինի համար և սակայն անձրեւներն ալ, մանաւանդ այս տարի, շատ անհրաժեշտ են՝ մինչեւ հիմա քիչ եկած ըլլալնուն համար։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐ Ա. ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՔՈՅՐԵՐԸ

Գաւառային Նպաստ

Եէնիգաբուի առաքինազարդ աւագերէցին յիշատակին համար՝ օրուան տպաւորութեան տակ հրապարակ նետուած բազմաթիւ առաջարկութիւններուն մէջէն որոնք զիրար մոռցուցին՝ միակ գործնական բանը որ եղաւ մինչեւ այսօր, հանգուցեալին երկու քոյրերուն ի նպաստ կատարուած համեստ հանգանակութիւնն էր որ ժամանակի մը համար կամոքէ անոնց նեղութիւնը։ Այդ նպաստներուն գումարը, ինչպէս ծանուցած ենք օրը օրին, հասաւ 850 ղրշ.ի, և արդէն իսկ փակուած կը նկատէինք զայն՝ երբ Թղթաբերը հաճելի անակնկալ մը ընծայեց մեզ առջի օրը։ Գաւառային կարեւոր վիճակի մը առաջնորդը,—ուսեալ և յարգելի եկեղեցական մը, միաբան Ս. Երուսաղէմի, որ չուզեր իր անուան հրատարակուիլը,—այդ մարդասիրական նպատակին համար 100 ղրշ. ի փոխանակագիր մը ղրկած է Արեւելքի Խմբագրութեան, հետեւեալ նամակով.

«Արժ. Տ. Խաչատուր պատուական քահանային մահը մեծ տխրութեամբ կարդացած էի ի լրագիրս. բայց աւելի տխուր տպաւորութեամբ համակուեցայ երբ Արեւելքի մէջ Տիգրան Արփիարեանի գրածէն—«Հացագործին Հաշիւը»—տեղեկացայ թէ՝ հարիւրաւոր ու հազարաւոր ազգայիններու համար ամէն ժամ, ամէն օր, ամէն տարի հաց հաւաքող այդպիսի առաքինի քահանայի մը երկու ծերունի քոյրերը անհոգ մնացած են. լացի ու շատ լացի։

«Կ. Պոլիս գտնուած միջոցիս տեսած ու ճանչցած էի Տէր Խաչատուր Հայրն և զմայլած էի իր վրայ. համառօտ ըսեմ, երանի՛ թէ մենք բոլոր եկեղեցականներս ատոր գոնէ մէկ ստուերն ըլլալու կարող ըլլայինք, ու այդ ստուերի աստիճանին չափ ալ սիրտ ու հոգի ունենայինք։

«Այս անգամ ի ծոց գրոյս ներփակ կը ղրկեմ Խմբագրութեանդ հինգ մէճիտի փոխանակագիր մը, գանձելի . . . . . . է։ Կը խնդրեմ սոյն փոքրիկ գումարն անմիջապէս հասցնէք այդ ճշմարիտ քահանային երկու քոյրերուն իբրեւ յամենափոքրիկ նուէր կամ հացագին։

Մնամ աղօթարար
Առաջնորդ . . . . Վիճակին
9 Փետրվար 1899»

Նամակին մէջ ներփակուած փոխանակագիրը յանձնեցինք Ազգ. Հիւանդանոցին գրասենեակը, Գամիկ էֆ. Հիւնքեարպէյէնտեանի, գանձուելու և Տ. Խաչատուր Ա. քահանայի քոյրերուն ձեռքը հասցուելու համար, ինչպէս յանձնուած են նախորդ գումարներն ալ։ Այս 100 ղրշ.ով, Արեւելքի խմբագրութեան հաւաքած նպաստներուն գումարը կը հասնի 950 (ինը հարիւր յիսուն) ղրուշի։

⁂

Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս, ինչպէս արդէն ծանուցինք, քահանայի մը և Թաղ. Խորհուրդի անդամի մը ընկերակցութեամբ հանգանակութեան պիտի ելլէ՝ Տ. Խաչատուր Ա. քահանային ընտանիքին համար։ Երէկ այս նպատակով Ազգ. Պատրիարքարանէն Ժապաւինեալ Տոմար մը յանձնուեցաւ Բերայի քարոզիչ Սրբազանին որ երկար ատեն Եէնիգաբուի քարոզչութիւնը վարած ըլլալով՝ մտերմութեան կապերով կապուած էր բարեյիշատակ երէցին հետ։ Տարակոյս չունինք որ այս հանգանակութիւնը մեծապէս արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

Նոր կուգայ
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
5—5

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Ականաւոր Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ Փրանսական դեսպան Պ. Քօնսթանի; Բ. կարգի Օսմանիէ՝ նոյն դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Ռուէյի; Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ աւստրիական դեսպանատան նախորդ խորհրդական եւ այժմ Չէթինեէի դեսպան Պառոն ֆոն Մաչիոյի և Վիէննայի քաղաքապետ Տոքթ. Լուէկէրի։

—Ա. կարգի Շեֆգաթ՝ Չէթինեէի աւստրիական նորընտիր դեսպան Պառոն ֆոն Մաչիոյի կնոջը; Բ. կարգի Շեֆգաթ՝ Թուրքեւսերպ մաքսային առժամեայ պայմանադրութեան խառն յանձնաժողովին անդամ Պ. Կվոցիչի կնոջը և Գ. կարգի՝ Պ. Զօնիչի կնոջը։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՆԵՐ.—Մեծ-Եպարքոսը, ինչպէս ծանուցինք, վերջերս պաշտօնագրով մը կայս. Իրատէներ հաղորդեց ամէն կողմ։ Այդ պաշտօնագրին այն մասը որ կը վերաբերի դատական գործերու, կը պատուիրէ որ դատական պաշտօնեաները առտուն կանուխ իրենց գործին գլուխը գտնուին և իրիկուան ուշ ատեն մեկնին. ամբաստանեալները առանց վճիռի երկար ատեն չբանտարկուին. հանրութեան իրաւունքները ու գործերը յապաղումներու չենթարկուին. արդարութիւնը փութով գործադրուի։ Դատական քննիչները բանտերը այցելեն հասկնալու համար թէ բանտարկեալներուն ուտելիքին ու խմելիքին ուշադրութիւն կ'ըլլա՞յ. բանտապահները անարգանքներ կ'ընե՞ն բանտարկեալներուն, և ասոնց դուրսի հետ յարաբերութիւն ունենալնուն կը միջնորդե՞ն. վերջապէս բանտապահները իրենց պաշտօնը անթերի կը գործադրե՞ն։ Պաշտօնագիրը կը հրամայէ նաեւ որ գործերու կարգադրութեան համար պաշտօնեաներու միջեւ թղթակցութիւնները փութով կատարուին։ Դատական Նախարարութիւնը կայս. այս Իրատէները հաղորդեց Կ. Պոլսոյ ու գաւառաց դատական բոլոր պաշտօնեաներուն հրամայելով անոնց անթերի գործադրութիւնը։

—Ծանուցուեցաւ նաեւ գաւառները թէ Վեհ. Սուլթանը կը փափաքի որ ամէն կողմ կատարեալ անդորրութիւն տիրէ և բոլոր հպատակներուն կեանքը, ինչքը ու պատիւը պաշտպանուի. առանց օրինական պատճառի մը ոչ ոք նեղուի. ոճրագործները անմիջապէս ձերբակալուելով արդարութեան ձեռքը յանձնուին։ Ոճիրներու մասին քննութիւն կատարուած միջոցին ոստիկանները անկողմնակալութեամբ գործեն. ոճրին հեղինակներէն կամ համախոհէն զատ ուրիշ մարդեր չնեղուին։ Ոստիկանները չարաչար չգործածեն հետապնդում և խուզարկութիւն կատարելու իրենց իրաւասութիւնը։ Իսլամ ու քրիստոնեայ բոլոր հպատակներուն նկատմամբ արդարութիւնը հաւասարապէս գործադրուի. բողոքի ու գանգատներու եւ հանրային անդորրութիւնը վրդովող ո և է անկանոնութեան պատճառ չտրուի։ Դատարանի Նախագահներուն ծանուցուի թէ դատավարութեանց զանազան աստիճաններուն և մանաւանդ հարցաքննիչ դատաւորներու և ամբաստանիչ ատեաններու կողմէ լսելիք վկաները և ուրիշները հրաւիրելու առթիւ բնաւ ժերութիւն չգծուի։

ՍՈՒՏ ԼՈՒՐԵՐ.—Իգտամի մէջ կը կարդանք։

«Սուտեր հնարելէ բնաւ ետ չկեցող չարամիտները նորէն խռովարարական սուտ մը յերիւրած են։ Այս մարդոց հրապարակ հանած մէկ գրոյցին նայելով իբր թէ Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ պուլկար աւազակներ սահմանագլուխը անցնելով տեղւոյն ժողովուրդին հետ ընդհարում մը ունեցեր և քանի մը հոգի սպաններ են եղեր։ Այս լուրն ալ իր նմաններուն պէս սուտ է և չինծու։ Սա ալ աւելցնենք թէ պուլկար իշխանապետութեան կողմէ վերջերս երկու սպայ Կ. Պոլիս ղրկուած են, խորհրդակցելու համար այն միջոցներուն վրայ որոնք երկու կողմէն ձեռք պիտի առնուին, որպէս զի սահմանագլխին վրայ աւազակներ և չար նպատակի տէր անձեր չկըրնան անկարգութիւն մը հանել։ Այս պարագան ալ բացարձակ ապացոյց մըն է նոյն գրոյցներու ստութեանը։»

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ.—Ֆէյզիւս լուսանկարչատան տէր Պ. Բօլ Թարքուլի կողմէ Վեհ. Սուլթանին մատուցուած այն լուսանկարները որոնք Գերմանիոյ Կայսեր ու կայսրուհւոյն ուղեւորութեան տեսարանները կը ներկայացնեն, կայս. բարձր գնահատման արժանացան։ Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց դրամական պարգեւներ շնորհել Պ. Բօլ Թարքուլի։

ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ատեանը ամէն օր բերել կու տայ կառավարական պաշտօնատուններու և հանրային հաստատութիւններու հաշուետումարները և կը քննէ անոնց պարունակութիւնը ու կանոնաւորութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան՝ Պ. Քոնսթան ինչպէս ծանուցուեցաւ, այսօր Բարիզ կ'ուղեւորի արեւելեան շոգենաւով և քիչ օրէն մայրաքաղաքս կը դառնայ իր կնոջ հետ։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ Պազարին վիճակահանութենէն ոսկիէ և կիտուածանկար հայելի մը շահեցաւ Պ. Էմիլ Պոտուի, ընդհ. քննիչ օսմ. փոսթաներու և անդամ նոյն վիճակահանութեան հսկող յանձնաժողովին։ Այդ հայելին, զոր Վեհ. Սուլթանը շնորհած է Պազարին, երեք հարիւր ոսկի արժէք ունի։ Լուի ԺԴ.ի ոճով շինուած է. ետին կայ Վօսփորի գեղատեսիլ և գունաւոր մէկ մանրանկարը։ Հայելին ոսկեքանդակ շրջանակի մը մէջ առնուած է։

ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏԻ վերատեսուչ անուանեցաւ Սամի փաշա, փոխանակ Համտի փաշայի որ ուրիշ պաշտօնի մը կոչուեցաւ։

ՀԱԼԷՊԻ կուսակալ Ռաիֆ փաշա, կ'ըսէ Մօնիդէօռ, հրաժարական ղրկեր է Բ. Դրան։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպանատան հարկ եղած վարկերը տրուեցան այս տարի տրուելիք յաւելուածական հացկերոյթներուն համար։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.—Բ. Դուռը ընդունեց Յունաց Պատրիարքարանին առաջարկութիւնը որով խնդրած էր իր անշարժ կալուածներու տուրքին հաշուէն ունեցած 200,000 ղրուշի պարտքը հաշուակցել՝ մալիէն ունեցած 300,000 ղրուշի պահանջքին հետ։ Այդ առթիւ հրամաններ տրուեցան Ելմտական Նախարարութեան։

ՆԷՃԻՊ ԷՖ. ՄԵԼՀԱՄԷ, Սոֆիայի կայս. գոմիսէրը, որ քանի մը օրուան համար Սերպիա գացած էր, Սոֆիա վերադարձեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Քօննօթի դուքսը ու դքսուհին փետր. 19ին Օմտուրման ժամանելով Նեղոսի վրայ պտոյտ մը կատարեր են դէպ ի հարաւ։ Նոյն Բարձրութիւնները իրիկուան Օմտուրման դառնալով հետեւեալ օրը Գահիրէ ուղեւորեր են։ Դուքսը ու դքսուհին Ասուան պիտի կենան և Նեղոսի վրայ ուղեւորելու ատեննին պիտի այցելեն Վերին Եգիպտոսի յիշատակարանները։ Գահիրէ վերադառնալու թուականը դեռ որոշուած չէ։

—Որոշուած էր Տայրայի հողերը ծախել, այնպէս որ ամբողջ վաճառումը վեց տարիէն աւարտի։ Բայց վերջին անգամ որոշուեր է վաճառումները տասներեք տարիէն աւարտել։ Ասոր գլխաւոր պատճառներէն մէկը սա է թէ կ'ուզուի պաշտպանել Տայրայի պաշտօնեաներուն շահերը։

—Ֆառ. տ'Ալեքսանտրի իր փետր. 23ի թիւին մէջ կը գրէ.—«Գահիրէի մէջ զրոյց կայ թէ Ճէմիլ փաշա Թոսուն մտադիր է դիւանագիտական ասպարէզը մտնել։ Կը կարծենք գիտնալ թէ այդ զրոյցը ստոյգ չէ։ Ճէմիլ փաշա այս առտու Կ. Պոլիս ուղեւորեցաւ անձնական գործերու համար և երկու-երեք շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։»

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ ռուսական հիւպատոս Պ. Րոստովսքի որ Կ. Պոլիս կը գտնուէր, առջի օրը իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը 60,000 Փր.ի նպաստ մը յատկացուց Քէօսթէնճէի օսմ. վարժարանին։

ՕՍՄ. ՊԱՀԱԿԱՆԱՒԵՐ.—Ծովային Նախարարութիւնը երեք-չորս արագընթաց շոգենաւ կը պատրաստէ՝ ծովեզերեայ քանի մը նահանգներու տրամադրութեանը տակ դրուելու իբրեւ պահականաւ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ.—Յակոբ էֆ. Ասլանեան աղերսագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկեց վիճակահանութիւն մը կազմակերպել, ուրկէ տարեկան հարիւր հազար ոսկիի հասոյթ մը պիտի գոյանայ տէրութեան գանձին։ Այդ աղերսագիրը յանձնուեցաւ Պետական Խորհուրդին։

—Փաստաբան Տիգրան էֆ. Միրիճանեան, ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկեց խնայողական սնտուկ մը հաստատել երկու փարանոց նիշերու (մառքա) միջոցաւ։ Ծրագիրը կառաջարկէ որ երբ անհատ մը ո և է խանութէ մը բան մը գնէ՝ պէտք է իր կատարած գնումին իւրաքանչիւր մէկ ղրուշին համար նիշ մը պահանջէ և փակցնէ մասնաւոր տետրակի մը վրայ։ Խնդրարկուն այդ տետրակներէն հատ մը իբրեւ նմոյշ պատրաստած է։ Ուզողը պիտի կրնայ, այդ տետրակները ստանալու համար, դիմել խնդրարկուին որ ընկերութիւն մը կազմելու արտօնութիւն ստացածին պէս վարչութիւն մը պիտի հաստատէ։ Այդ տետրակները պիտի կրնան մինչեւ յիսուն ղրուշի նիշ պարունակել, այսինքն երկու փարանոց հազար նիշ։ Երբ տետրակ մը լեցուի, պիտի ներկայացուի Օսմ. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղին, որ զայն ներկայացնողին հաշուոյն 50 ղրուշի հաշուընծայ մը պիտի բանայ տարին 2 ու կէս առ հարիւր տոկոսով և փոխարէն պանքայի տետրակ մը պիտի յանձնէ։ Այս կերպով ընտանիքի բոլոր հայրերը պիտի կրնան իրենց աղջիկներուն օժիտ մը և մանչերուն դրամագլուխ մը պատրաստել առանց զգալու։ Միրիճանեան էֆ.ի ծրագիրը յանձնուած է Պետական Խորհուրդին և անկէ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ խնդրարկուէն հրաւիրեր է բացատրութիւններ տալ իր ծրագրին վրայ։

ԵԷՄԷՆԻ նահանգին կեդրոնին մէջ, Սանաա, հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի աղքատներու համար։ Երեք յարկէ պիտի բաղկանայ. մէկը կիներուն և երկուքը այրերուն համար։ Շինութեան ծախքը պիտի ըլլայ 15,000 րէյալ։ Տարեկան ծախքը 150,000 ղրշ. որոշուած և փոխարէնը գտնուած է։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ բերդին մէջ պահուած Սանճաքը Շէրիֆը, որ ամէն տարի Սուրրէի Հիւմայունին ճամբայ ելլելէն օր մը առաջ դուրս կը հանուի, փետր. 3ին հանդիսաւոր կերպով Սանճաքտար մզկիթը տարուեր և հոն իրիկուան աղօթքը կատարուելէ ետքը փոխադրուեր է զինուորական պաշտօնարանը, ուր ժողովուրդը ուխտը կատարեր է և Վեհ. Սուլթանին համար ալ բարեմաղթութիւններ եղեր են։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Ճիտտէի մէջ ծագած ժանտախտին համար Գամարանի մաքրանոցը Հիճազէն երկու հարիւր զինուոր կը ղրկուի հոն հասնող ուխտաւորներուն վրայ հսկելու համար։

—Առողջապահական վարչութիւնը տասը օրուան քարանթինա որոշեց Ճիտտէէն եկողներուն համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅ.—Պ. Տրֆու՝ կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեր է Ակիւտարի, Չամլըճայի ու Գատըգիւղի միջեւ թրամուէյի գիծ մը շինելու համար։ Կառքերը ձիով պիտի քաշուին։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան հաշուակալ Շիրվանիզատէ Մուսթաֆա Նուրի պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։ Վախճանեալը որդին էր Պետական Խորհուրդին անդամ Ճավիտ պէյի, որդի Մեծ-Եպարքոսին։

ԼՈՒՑԻՒԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԸ.— Իգտամ որ երեկ ծանուցած էր թէ Թղթատարական պաշտօնեայի մը արտօնութիւն տրուած է լուցկիները մենավաճառ վարելու, այսօր կ'ըսէ թէ այդ խնդիրը տակաւին կը քննուի առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ և արդիւնքը պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ.— Պերլինէն կը հեռագրեն Սթամպուլ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ գերմանական առեւտրական սենեակ մը հաստատուելու վրայ է։ Գերմանիոյ Կայսրը Կ. Պոլիս այցելած միջոցին նկատողութեան առած էր այդ կարգի հաստատութեան մը հիմնուիլը որուն շատ տարիներէ ի վեր կը փափաքին գերման վաճառականները։

ՉՈՐԼՈՒԻ վերատեսուչ անուանուեցաւ կայս. պարտէզներու տնօրէն Էօմէր էֆ., հայր՝ զինուորական վարժարաններու Բ. վերատեսուչ Րիզա փաշայի։

ՊՈՒԼԿԱՐ իշխանապետութիւնը, ելմտական անձուկ վիճակին պատճառով, դադրեցուց Ռատոմիր-Քէօսթենտիլ երկաթուղիի գծին շինութիւնը։ Շինութեան յանձնառուները այդ պատճառով երկու միլիոն Փր. վնասի հատուցում պահանջած են։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Կայս. կառավարութիւնը, կ'ըսէ Թախիտրոմոս, տեղեկանալով որ Թեսալիայի, Թրիխալայի և Տոմոքոյի կալուածները ու հողերը վնասուած են, բացատրութիւն ուզեց հելլէն կառավարութենէն որ պատասխանեց թէ այդ տեղերը անհատներու կողմէ ո և է վնաս չէ եղած իսլամներու կալուածներուն և հողերուն։

ԹԱՆՃԷՐԻ Օսմ. հպատակները Բ. Դրան աղերսագիր մը մատուցանելով պիտի խնդրեն որ հոն օսմ. հիւպատոս մը կարգուի։

ՆԱՃԸՄ ՊԷՅ, Պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ատենի ընդհ. դատախազը, որ Սամոս գացած էր Ստէֆանաքի Միւսիւրիս պէյի դէմ եղած բողոքները քննելու, երէկ Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ թէ՛ մետաքսի և թէ խոզակի գիները հետզհետէ կը բարձրանան։

ՄԱՂՆԻՍԱՅԻ նախորդ արկղակալ Գարաեանի օղլու Աթանաս, 15,000 ղրշ. իւրացուցած ըլլալուն համար, տեղւոյն Իպթիտաիէ ժողովին կողմէ դատապարտուած էր այդ գումարը հատուցանելու և երեք ամսուան բանտարկութեան։ Այժմ նահանգին Իստինաֆի ժողովը վերաքննութիւն կատարելով հաստատեր է այդ վճիռը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԱՂԱՒՆԻՆԵՐ.— Զինուորական թղթատար աղաւնիներու համար շինուած տեղին կառուցումը աւարտեցաւ։ Այդ աղաւնետունները որոնք Վեհ. Սուլթանին մասնաւոր Արկղին ծախքովը շինուած են, պիտի ծառայեն օսմ. բանակին համար թղթատար աղաւնիներ հասցնելու։ Աղաւնիները կայս. Պալատան աղաւնանոցէն պիտի առնուին։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ նահանգին մէջ բամպակի մշակութիւնը պիտի փորձուի։ Այդ առթիւ հրահանգ ուղղուեցաւ տեղւոյն կուսակալին։

ՔԱԲԹԱՆ ԹԱՆԱՍԻ.—Պուլկար կառավարութիւն Կ. Պոլիս ղրկեց լուսանկարները Քափթան Թանասիի, Սինէքլիի աւազակութեան դէպքին հեղինակին և իր համախոհներուն, որոնք Պուլկարիոյ բանտին մէջ կը գտնուին։ Իշխանապետութիւնը անոնց հարցաքննութեան տեղեկագրին պատճէնը ղրկելով խնդրեց յայտարարութեանց պատճէնը այն Անգլիացիին որ այդ աւազակներուն կողմէ լեռը տարուած էր։

ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ երկրագործական տիպարարտին և փարախներու և հովիւներու վարժարանին տեսուչ կարգուեցաւ Սըվազի ու Տրապիզոնի նահանգաց երկրագործական քննիչ Մանուկ էֆ. որուն յաջորդեց Այտընի նահանգին որթալուծքի քննիչ Էօժէն էֆ.։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութիւնը 30,000 վարդենի ղրկեց Պրուսայի երկրագործական տիպար-ագարակին համար։

ԹԻՖՕ.—Այտընի Տէնիզլի գաւառին մէջ թիֆօ երեւան ելած ըլլալով Իզմիրէն բժիշկ մը ղրկուեր է հոն։

ՁԻՒՆԸ.—Խարբերդի, Տիարպէքիրի և Երզնկայի կողմերը տասնըհինգ օրէ ի վեր ձիւները կը հալին և շարունակ անձրեւ կը տեղայ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆԸ.— Քաթէրինէն (Սելանիկ) կը հեռագրեն թէ Ռէժիի դէտերու և մաքսանենգներու միջեւ ընդհարում մը տեղի ունենալով, առաջիններէն երկուքը վիրաւորուեր են։

—Ռէժիի Բիօ շոգենաւը Քալիմոսի ջուրերուն մէջ 1200 օխա փախցուած ծխախոտ ձեռք անցուցեր է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Բերայի Սիւքին Սէնթ-Մամոլուքափի տնօրէն Պ. Քոնթինոոնցա, առջի իրիկուն, Եէնի Չարշի փողոցին մէջ իր տունը դառնալու միջոցին տեսաւ թէ սնտուկ մը գողցուած է որուն մէջ կար 600 Փր., պատուանշանները, իր և կնոջը գոհարեղէնները, և թուղթերը։ Տունին տէրը ու սպասաւորը ձերբակալուեցան, բայց տան տէրը յետոյ արձակուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.—Պրուսայի մէջ Շէրիֆէ Ֆաթմէ անուն դայեակ մը մեռեր է հարիւր տասը տարեկան։

Հեռագիր

ՄԱՏՐԻՏ, 1 մարտ.— Սպանիոյ Երեսփոխանական Ժողովը, 118 ի դէմ 120 քուէով մերժեց Փիլիպպեաններու Մ. Նահանգաց ծախելու ծրագիրը։ Նախարարական փոփոխութիւն մը հաւանական կը նկատուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Գազանի մայր եկեղեցիին մէջ առջի օրը գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին Պուլկարիոյ ու Սերպիոյ ներկայացուցիչները և Պուլկար գաղթականութիւնը։ Իշխանուհիին մահուան սուգին պատճառաւ պուլկարական գործակատարը շնորհաւորական ընդունելութիւն չկատարեց։

—Սլաւական բարեգործական ընկերութիւնը երէկ գումարում մը ունեցաւ Չէրնաեֆ զօրավարին յիշատակին համար։ Բազմաթիւ ճառեր արտասանուեցան ի պատիւ զօրավարին, մանաւանդ Իկնաթիեֆ կոմսին և Սվիէթ լրագրին տնօրէն Քոմարով զօրավարին կողմէ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ Կայսեր այն որոշումը, որով ետ կեցաւ Հռոմ կատարելիք ուղեւորութենէն, քաղաքական պատճառ մը չունի։ Ն. Վեհափառութիւն անձնական պատճառներով ետ կեցած է այդ ուղեւորութենէն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 1 մարտ.—Ծերակոյտը այսօր ալ կատարեց վերադատումի օրինագծին վիճաբանութիւնը։ Պ. Պէնուար պարզեց իր առաջարկութիւնը թէ վճռաբեկ ատեանը ինք կատարէ իր որոշած վերադատումները։ Ծերակոյտը մերժեց այս առաջարկութիւնը։ Պ. Տէմոն ուրիշ առաջարկութիւն մը ըրաւ թէ վճռաբեկ ատեանի այն անդամները որոնք վերադատումի ընդունելութեան խնդիրը քննած ըլլան, չմասնակցին վերադատումին։ Այս առաջարկութիւնն ալ մերժուեցաւ։ Վերջապէս Ծերակոյտը նոյնութեամբ ընդունեց օրինագիծը 131ի դէմ 158 քուէով։ Ինչպէս յայտնի է, Երեսփ. Ժողովն ալ արդէն ընդունած է զայն։

—Պէնուաժէ-տը Պոռբէռի միջադէպը, որով վերջինը մենամարտի հրաւէր կարդացած էր, հետեւանք չունեցաւ։

—Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարել տուաւ՝ մարդկային իրաւանց, ֆրանսական հայրենեաց և ազգային պաշտպանութեան դաշնակցութեանց կեդրոններուն մէջ։ Կառավարութիւնը որոշած է լուծել պաշտօնապէս չճանչցուած այս ընկերակցութիւնները։

ՀՌՈՄ.—Լէոն ԺԳ. Պապին վիճակը շատ ծանրացած է։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ծերակոյտը մերժեց Փիլիպպեանները թողելու ծրագիրը։ Պ. Սակաստայի դահլիճը հրաժարեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	05
Ամէնէն բարձր գին	»	26	07 1/2
Ամէնէն վար գին	»	26	04
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	118	25
Ամէնէն բարձր գին	»	118	50
Ամէնէն վար գին	»	118	25

ԲԱՑՈՒՄ 18 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	26	04
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	118	25
Օսմանիյէ		424	50
Ռէժի		301	-
Օսմ. Պանքա		12	
Քրէտի ժէնէրալ Օթթօմ.		6	24
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Տանժ է Վալէօռ	Օ. Ո.	4	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		730	—
» Փուրսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	502	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	299	50
Քարափ [illegible]	»	470	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ, ութ օրուան	Օ. Ո.	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէլ. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	24
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ Իմփէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	07
Մէթալիք	»	95	30
Ռուսայի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	30
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	96 1/4
» » » չէք	»	22	61
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	28	—
» » » Դ.) բաց.	»	23	50
) գոց.	»	23	56
Փոխառութիւն Գասապա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	93
[illegible]	»	11	75
Եգիպտական Միացեալ	»	108	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ		111	75
Հելլենական 5 %	»	43	50
Պորթուգ. [illegible]	»	49	50
[illegible] 4 %	»	31	—
Պուլկ. [illegible] 6 % 1888	»	95	—
» Նոր [illegible] 6 % 1892	»	93	—
[illegible]	»	25	300
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 1 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	90
) գոց.	»	23	95
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	27	90
Օսմանիէ	»	424	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	119	50
Օսմ. Ռէժի	»	302	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	538	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	22
Քրէտի Լիոնէ	»	891	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	65	—
Սպանիական արտաքին	»	55	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	125
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Մարտ

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Չէք Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	35

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

18 Փետրուար 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 766.
Ջերմաչափ զերոյէն վար.
Օդը ամպոտ:
Կէս օր. — Ժամը 6.3 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	4
Սելանիկ	3	—
Իզմիր	3	—
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	8
Պրուսա	—	0
Արճանկէլ	13	—
Պետերսպուրկ	—	0
Մոսկուա	3	—
Բարիզ	5	—
Վիէննա	—	3
Օտեսա	1	—
Սօֆիա	8	—
Աթէնք	—	2

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.—Քիչ մը ալեկոծուած:

Տես Դ. երես՝ Պայպըլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Եէնի Չարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդէն հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց տներէն և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 չափ մը պիտի գտնեն վաճառատունս պատուասիրողները։

Բազէի հիմնադիրը հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումի բարձրացնել մեծաքանակ փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ, ՍԻԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քիւչիւք Թիւնէլ Խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ

Գործակալք Լանքաշիր Էնշուրանս և Ընկ.
» Թամզի և Մըրսի Մարին Էնշուրանս Ընկ.
» Վան Օրէն և Ընկ. Լիմիթէտ, Խօրօբէան և ճէնէրալ Էքսբրէս։

Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքումն աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, խիստ չափաւոր գիներով։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000.000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ ալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիագօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց -ւեսաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան։

Պատմական ապացոյցք Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն «մերոս»ի, երես 137, գին 1 դահեկան։

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆընտըգլը Եօգուշու։ 173

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ «Մօրիւի ձկան հիւթէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻՆ։

ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ ԳԻՆԻՆ ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմպելի մը որ Մօրիւի ձկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրաթերութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն։

Կը վաճառուի բոլոր Մթերանոցներու։
Կեդրոնատեղին՝ ԲԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց, թիւ 126։ 179 15—26

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ

[illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 6 Մէնկրէլէ Անատոլուի եզերքէն։
» 2 Լա Կօյ Անվերսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մարտ 7 Մէնկրէլէ Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղչեաց, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանկի [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատուն ցաւած ակռաներն [illegible] [illegible] կը լեցնեն. [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], և [illegible] [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, [illegible] [illegible] [illegible]։

Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible] [illegible] [illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible] [illegible] [illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառացիներ կրնան գրել իրենց բնակարանն, թիւ 1 [illegible] [illegible]։

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատ ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուական
(Ը Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվոտա փողոց
թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բարաքէօյ Ղալաթիա
194

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի Հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նախակաթան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մաքքուճըլար, Զարչըլը խան, թիւ 21

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ 'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապագային չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895ի հասոյթք 25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, [illegible] [illegible]
([illegible] [illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԲԷՆ

ԼԸՆՏՔԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմօն Զիչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօեօս, Դեր-նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօյոմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Ն խորհրդական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թի Նէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն,
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	188
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ճաֆֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Դիտօ	4811	Հիտալկօ	1531	Մըրանօ	3557	Սիլլօ	1193
Գասանօ	1822	Դօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1067	Սէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Դուրօ	2383	Հօրադիօ	3809	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Դրաքօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Դինամօ	504	Իտահօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1030	Օթէլլօ	4036	Թօբբիտօ	487
Դալիբսօ	1337	Էչադօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2499
Դամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2367	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2395
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1663	Ուիլօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1813	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3181	Րօմէօ	1789		

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս հասած պալպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Տօրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 20ին և մարտ 6ին հոս կ'սպասուի։

Մէրօյ շոգենաւը, նաւապետ Պօյլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և մարտ 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար, ուսկից պիտի մեկնի Նովօրոսսիսք և Օտեսա երթալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Մէյտէն խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 16 28 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 17 1 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիպրոս)։
Եշ. 8 2 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 18 2 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ Փօթի ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 19 3 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի-

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ, [illegible], [illegible] և Սեւ Ծովէ [illegible] [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Թամսէս	3000	Թիպս	2500
Ննիրս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Ցալրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2200
Տարոս	3000	Եֆինէս	2000
Ցամանիր	3000	Կասրէնի	1500
Տաուրօթէս	2500	Կիւլէն	1500

Թէյպըր շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն, ամսոյս դէպի 22ին Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

[illegible] CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Լիվըրբուլ և [illegible] [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Քօթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալլաս	2393
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2106
Ցէֆալոնիա	5517	Քարիֆա	2248
Կալլիա	4509	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Քըրինթաա	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	1295
Նէրպուրկ	1814	Լուքանիա	1295
Նազարինիա	1843		

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Հավիսթըն, հոս հասաւ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալս
Thomas C. Joly
Ալթըն-Կարա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (190)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

—Պարո՛ն Հանրի, ես ուրիշ գաղափար մ'ունէի, բայց թերեւս անհնարին է.

—Ըսէք, Բոլի՛ն, տեսնենք.

—Կ'ուզէի որ այս ստակն հնար եղածին չափ բազմաթիւ դժբաղդներու օժանդակէր, և տեսակ մը հատուցում ըլլար Պլէզօի գործած չարութիւններուն։

—Ա՛հ, իրաւունք ունիք, Բոլի՛ն, և լաւ մտածեր էք, գոչեց Պ. Տէշարմ։

—Անհնար չէ՞ ուրեմն։

—Ամենեւին։ Վաղը կրնանք գոհացնել ձեր այդ փափաքը։ Ես վաղ առտու ժամն երեքին ձեր տունը կուգամ. սպասեցէք զիս։ Կը համրենք արժեթուղթերն և ուրիշ արժէքները որպէս զի ճշգիւ գիտնանք թէ ինչ գումար կը ներկայացնեն։

—Եւ յետո՞յ։

—Յետոյ, Բոլի՛ն, զանոնք կ'առնենք, երկուքս միասին կ'երթանք ինձի ծանօթ մեծ մարդու մը, և անոր կը յանձնէք դուք ձեր կամքին գործադրութիւնը։

Եւ վերստին դահլիճը դարձան։

—Անհամբեր ձեզի կ'սպասէինք, ըսաւ տիկին Տէշարմ. վասն զի ամէնքս ալ հանգչելու պէտք ունինք։

—Կ'աղաչեմ որ ներողամիտ ըլլաք, պատասխանեց մայր Լանկլօա, բան մ'ունէի Պ. Տէշարմին յայտնելու։

—Ամենակարեւոր գործ մը, յարեց ճարտարագէտը։

Տիկին Տէշարմ, մայր Լանկլօային դառնալով.

—Սիրելի՛ Բոլինա, ըսաւ, պիտի խնդրեմ ձեզնէ որ մեծ, խիստ մեծ հաճոյք մը պարգեւէք քրոջս ու ինձի։

—Ամենայն սիրով, իմ ալ ուզածս է. ի՞նչ պէտք է ընեմ։

—Կ'ուզէինք այս գիշեր մեզի վար դնել ձեր սիրուն Բլէզը. որպէս զի քրոջս մօտը քնանայ, և վաղն ալ անոր հետ անցունէ մինչեւ իրիկուն։ Ինչպէս որ կը յուսամ, դուք ալ օրին մէկ մասը մեզի հետ կ'անցունէք, և իրիկունը ձեզի կը յանձնենք Օր. Բլէզը։

Մայր Լանկլօա գլուխը խոնարհեցուց. չէր գիտեր ինչ ըսէր. բայց աւելի հակամէտ էր չհաճելու։

—Սիրելի՛ Անժէլ, ըսաւ այն ժամանակ Պ. Տէշարմ, ձեր այդ խնդիրը չկրնար անհաճոյ ըլլալ Բոլինի, որովհետեւ վաղ առտու կանուխ դուրս պիտի ելնենք միասին, և Օր. Բլէզը մինակ չթողլու համար, հարկաւ հոս պիտի բերէինք։

Այս խօսքերը Պ. Տէշարմի յուսացած արդիւնքն ունեցան։ Մայր Լանկլօային դէմքը զուարթացաւ։

—Շատ շնորհակալ եմ ձեզի, որ աղջիկս պահել կ'ուզէք, ըսաւ տիկին Տէշարմին։ Ա՛հ, եթէ նախանձութիւն ունենայի, չէր կրնար ձեր քրոջը դէմ ըլլալ... Ես կ'ուզեմ որ Բլէզ յիշէ միշտ զինքը սիրողներն և անոնցմէ ընդունած համբոյրները։ Ձեր քոյրը, տիկին, որ զայն իւր թեւերուն մէջ կրած է, որ անոր առաջին քայլերն ուղղած և անոնց օգնած է, որ անոր մանկութեան արտասուքները սրբած է, ձեր քոյրն ալ անոր մայրն է։

* * *

24

ԻՆՉ ԵՂԱՆ ՊԻԵՌՕԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Օթէլ տը Վիլի ժամացոյցն ինը կը զարնէր։ Կառք մը կեցաւ գետափին վրայ, այն մեծ շէնքին դռներէն մէկուն առջեւ, որ այսօր քանդուած է, և որ Սէնի քաղաքապետին յարկերուն յատուկ մուտքն էր։

Պ. Տէշարմ կառքէն վար իջնելով՝ ձեռքը մայր Լանկլօայի նուիրեց՝ վայրէջքին օգնելու համար։

Թեւին տակ բաւական մեծ ծրար մը կար։ Մայր Լանկլօա ալ իւր սակառիկն ունէր թեւէն կախուած, մինչեւ բերանը լցուն, բայց այս անգամ չափազանց ծանրութիւն մ'ունէր։

—Բիչ մը ծանր է, ըսաւ Պ. Տէշարմ ժպտելով, կ'ուզէ՞ք ինձի տալ ձեր զամբիւղը Բոլի՛ն։

—Ո՛հ, պարո՛ն Հանրի, պատասխանեց մայր Լանկլօա, կը ծիծաղին ձեր վրայ երբ տեսնեն իմ սակառիկս ձեր թեւէն կախուած։

Սանդուղէ մը վեր ելնելով լայն նրբանցքի մէջ գտնուեցան, որ քաղաքապետութեան յարկերը կը տանէր։

Բարապան մը դիմաւորեց զիրենք։

—Կ'ուզենք Պ. Քաղաքապետը տեսնել, ըսաւ Պ. Տէշարմ իւր այցաքարտը տալով, որուն վրայ կանխաւ Բոլին Լանկլօայի անունն ալ գրած էր։

Բարապանը զանոնք նախասենեակ մը մտցնելով՝ աներեւոյթ եղաւ։ Վայրկեան մ'ետքը վերադարձաւ ըսելով.

—Պ. Քաղաքապետը ձեզի կ'սպասէ։

Եւ անոր սենեակը մտցուց Պ. Տէշարմն և մայր Լանկլօան։ Քաղաքապետը, որ իւր քարտուղարին և թաղապետական վարչութեան երկու անդամներուն հետ նստած կ'աշխատէր, իսկոյն ոտք ելաւ, և Պ. Տէշարմի մօտենալով ձեռքն անոր երկնցուց։

—Շնորհակալ եմ, Պ. Քաղաքապետ, որ կը հաճիք ընդունիլ զմեզ։ Ամենակարեւոր գործի մը համար եկած ենք։

Այս խօսքը լսելնուն պէս՝ քարտուղարն և միւս երկու պաշտօնատարները դուրս ելնելու պատրաստուեցան։

—Մեր ձեզի ըսելիքը, Պարո՛ն Քաղաքապետ, այս պարոններն ալ կրնան իմանալ, ըսաւ մէկէն Պ. Տէշարմ, և եթէ կը ներէք...

—Կեցէք, պարոննե՛ր ըսաւ Քաղաքապետը։

Այն ատեն Պ. Տէշարմ սեղանին վրայ դրաւ, քաղաքապետին առջեւ, իւր ծրարը, անոր քով ալ տիկին Լանկլօա իւր սակառիկը։

—Այս զամբիւղին մէջ, ըսաւ Պ. Տէշարմ, յիսուն հազար ֆրանքի ոսկի կայ. այս ծրարն ալ շարժական արժէքներ կը պարունակէ, որք Փարիզի պօրսայի երէկուան գիներով երեք միլիոն երկու հարիւր իննսուն հազար ֆրանքի գումար մը կը ներկայացնեն։

Զօրաւոր բացագանչութիւն մէկէն արձակուեցան, և աչերը Պ. Տէշարմի վրայ սեւեռեցան անհամբեր հետաքրքրութեամբ։

Պ. Տէշարմ շարունակեց.

—Եւ այս մեծ գումարն յանձնուած է այս բարի և պարկեշտ կնոջը տիկին Բոլին Լանկլօայի, որպէս զի ուզած կերպովը գործածէ, այնպիսի անձէ մը, որ ինքզինք ծածուկ պահել կ'ուզէ և ես ալ կը խնդրեմ ձեզնէ որ զայն ըլլալը չհարցնէք ինձի։ Բայց սաչափը միայն կրնամ յայտնել ձեզի թէ այս հարստութիւնն այնպիսի խաւարային աղբիւրէ մը դուրս կ'ելնէ, որուն մէջ ոճիրներ ալ կը գտնուին...։

(Շարունակելի)